

«СХВАЛЕНО»
рішенням педагогічної ради
від «29» вересня 2020р.
протокол № 2

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
директор ЗДО «Ромашка»
_____ М.М.Шимчак

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
«РОМАШКА» м. Рудки
на 2020 – 2021 навчальний рік

м.Рудки

Освітню програму схвалено рішенням засідання педагогічної ради закладу (протокол «№ 2 від 29.09.2020р.») та затверджено наказом директора закладу

Автори – укладачі: Шимчак М.М. директор

Отчич В.Й. вихователь-методист

Зміст

Загальні відомості про ЗДО «Ромашка» м.Рудки	4
Розділ I. Загальні положення	
1. Нормативно-правове забезпечення діяльності ЗДО.....	5
2. Пріоритетні напрямки роботи закладу.....	6
3. Тривалість навчального року.....	6
4. Мережа груп.....	7
5. Режим роботи закладу.....	7
Розділ II. Інструменти забезпечення якості освіти	
1. Кадрове забезпечення.....	8
2. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності.....	8
3. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.....	10
4. Контроль якості освітнього процесу.....	10
5. Діагностика дітей дошкільного віку.....	11
Розділ III. Методична проблема та завдання на 2020-2021 н.р.....	12
Розділ IV. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми...	13
Розділ V. Особливості організації освітнього процесу	
1. Режим дня.....	14
2. Планування освітнього процесу.....	17
3. Види діяльності.....	17
4. Форми організації освітнього процесу.....	17
5. Навчальне навантаження.....	18
6. Види і типи занять.....	21
7. Інноваційна діяльність.....	21
Розділ VI. Завдання та результати освітньої діяльності	
Ранній вік.....	22
Молодший вік.....	28
Середній вік.....	36
Старший вік.....	46
Розділ VII. Портрет дошкільника напередодні його вступу до школи..	58

Загальні відомості про ЗДО «Ромашка» м.Рудки

Повна назва закладу	Комунальний заклад дошкільної освіти «Ромашка» м.Рудки
Код ЄДРПОУ	22421794
Юридична адреса закладу	81440, Львівська область, Самбірський район, м.Рудки, вул.Лісна,2.
Електронна адреса	maryshymchak@gmail.com
Прізвище, ім'я, по батькові директора закладу	Шимчак Марія Михайлівна
Дата заснування закладу	14.12.1979р.
Проектна потужність	320 місць
Площа земельної ділянки	1,423 га
Площа будівлі	2992,3 м2
Кількість груп	12 груп: 3 групи дітей І молодшої (раннього віку), 3 групи дітей молодшого дошкільного віку, 3 групи дітей середнього дошкільного віку, 3 групи дітей старшого дошкільного віку, з них: інклюзивна група – 1.
Мова навчання	українська
Режим роботи закладу	8:00 – 18:30 години, 10,5 годинний робочий день Вихідні дні: субота, неділя.
Години прийому директора	Середа 9:00 – 17:00 год.

Загальні

положення

1. Нормативно-правове забезпечення діяльності ЗДО

Освітня діяльність у закладі дошкільної освіти у 2020/2021 навчальному році буде організована відповідно до:

- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про дошкільну освіту»;
- Базового компонента дошкільної освіти в Україні;
- Положення про дошкільний навчальний заклад, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2003 р. №305;
- Статуту закладу;
- Кодексу Дошкілля(Редакція 1-2020р);
- Указу Президента України від 13.10.2015 р. №580/2015 «Про стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки»;
- Листа МОН України « Щодо атестації вихователів ЗДО» від 16.02.2016р №1/9-80;
- Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, затвердженої наказом МОН України від 16.06.2015 р. №641);
- Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 р. №234);
- Гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності, затвердженого наказом МОН України від 20.04.2015 р. №446;
- Листа МОН від 03.07.2009 р. №1/9-455 «Планування роботи в дошкільних навчальних закладах»;
- Листа МОН від 27.09.2010 р. №1/9-666 «Про організацію роботи з дітьми п'ятирічного віку»;
- Листа МОН від 02.07.2019 р. №1/9-419 ««Щодо організації діяльності закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти у 2019/2020 навчальному році»;

- Листа Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 26.07.2010 р. №1, 4/18-3082 «Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільних навчальних закладах»;
- Листа МОН "Про систему роботи з дітьми, які не відвідують дошкільні навчальні заклади" від 04.10.2007 р. № 1/9-583;
- Листа МОН "Про систему роботи з дітьми, які не відвідують дошкільні навчальні заклади" від 04.10.2007 р. № 1/9-583;
- Листа МОН від 10.06.2019 р. № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році»;
- Листа МОН від 19.08.2011 р. №1/9-635- Постанова Головного державного санітарного лікаря України «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах дошкільної освіти на період карантину у зв'язку з поширенням корона вірусної (COVID-19)» від 22.09.2020р. № 55.
- Інструктивно-методичних рекомендацій «Організація роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти» (Додаток до листа МОН від 14.02. 2019 № 1/11 -1491);
- Інструктивно-методичних рекомендацій «Фізичний розвиток дітей в умовах ДНЗ» №1/9-563 від 16.08.10 р.;
- Інструктивно-методичних рекомендацій «Організація фізкультурно - оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах» №1/9-456 від 02.09.16 р.;
- Інструктивно-методичного листа МОН «Про організацію роботи з дітьми 5-річного віку» №1/9-664 від 27.09.10 р.;
- Наказу МОН від 19.12.2017 № 1633 «Про затвердження Примірною переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти»;
- наказ «Про встановлення батьківської плати за харчування дітей в закладах дошкільної освіти»;
- Положення про інклюзивно –ресурсний центр (покластися на ст. 48 Закону України «Про загальну середню освіту»), про доступ дітей з ООП до якості освіти в ЗДО .
- Про затвердження Порядку організації харчування дітей у ЗДО(Наказ МОЗ та МОН від 01.06.2005р. №242/329
- Інструкції з організації харчування дітей у ДНЗ №298/227 зі змінами №202/165

- розпорядчих документів відділу освіти молоді та спорту Рудківської міської ради;

2. Пріоритетні напрямки роботи закладу

Пріоритетний напрямок роботи закладу: формування навичок комунікативно-мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку на засадах особистісного орієнтованого підходу.

3. Тривалість навчального року

Навчальний рік у закладі починається 1 вересня і закінчується 31 травня наступного року, літній оздоровчий період – з 1 червня по 31 серпня. Загальна тривалість канікул, під час яких заняття з вихованцями не проводяться, складає 108 днів:

літні – 66 календарних днів з 1 червня по 31 серпня,
осінні – 5 календарних днів з 28 жовтня по 03 листопада,
зимові – 23 календарних дні з 21 грудня по 12 січня,
додаткові канікули - 7 календарних днів з 13 січня по 19 січня,
весняні – 7 календарних днів з 23 березня по 29 березня.

У період канікул з дітьми проводиться фізкультурно-оздоровча і художньо-продуктивна діяльність.

4. Мережа груп

У 2020-2021 навчальному році укомплектовано 12 груп:

- 3 групи молодшого віку(раннього віку) – другого - третього року життя;
- 3 групи молодшого віку - четвертого року життя;
- 3 групи середнього віку - п'ятого року життя;
- 3 групи старшого віку - шостого року життя ;

З них: 1 група для дітей з особливими освітніми потребами (інклюзивна) ;

Вік	Група (назва)	Спеціальні групи	Кількість дітей за списком
І молодші групи	А «Сонячні промінчики		15
	Б «Веселе зайченятко»		10
	В «Ромашка»		13
ІІ молодші групи	А « Віночок»		18
	Б «Бджілка»		17
	В «Пізнайко»		18

Середні групи	А «Калинонька»		21
	Б «Білочка»		15
	В «Дюймовочка»		18
Старші групи	А «Дзвіночок»	Інклюзивна	15
	Б «Веселий колобок»		23
	В «Метелик»		22

5. Режим роботи закладу

Заклад працює за 5-денним режимом роботи.

Режим роботи закладу: 8.00 – 18.30.(10,5 годин)

Розділ II.

Інструменти забезпечення якості освіти

1. Кадрове забезпечення

Заклад дошкільної освіти повністю укомплектований педагогічними кадрами та обслуговуючим персоналом. Педагогічні кадри мають повну вищу, неповну вищу, базову освіту за відповідною спеціальністю. Загальна кількість працівників складає 69 осіб, з них - 33 педагогічних працівників, 2 - медичні працівники, 1 - діловод та 33 особи обслуговуючого персоналу.

Якісний склад педпрацівників

Посада	Категорія					Пед. звання
	Спеціаліст вищої категорії	Спеціаліст I категорії	Спеціаліст II категорії	Спеціаліст	Без категорії	
Директор				1		
Вихователь - методист				1		Вихователь - методист
Практичний психолог		1				
Асистент вихователя				1		
Керівник гуртка англійської мови				1		
Музичний керівник	1			1		
Вихователь	1	4	6	13	2	Вихователь - методист
Всього:	2	5	6	18	2	2

Згідно з перспективним планом проходження атестації у 2021 році заплановано атестувати 3-х педагогів: Мілян О.В., Савка І.Т., Панейко І.Г., Згідно з перспективним планом проходження курсів підвищення кваліфікації протягом 2021 року заплановано направити на курси при ЛОППО – вихователів Савку І.Т., Панейко І.Г.

2. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності

Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності ЗДО перебуває на достатньому рівні, чому сприяє систематична робота у цьому напрямку адміністрації закладу. Усі приміщення ЗДО відповідають санітарно-гігієнічним нормативам та сучасним вимогам.

Освітнє середовище закладу наповнене відповідно до «Примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти», затвердженого наказом МОН від 19.12.2017 р. № 1633. Безпечність умов у закладі створено відповідно до вимог листа МОН України від 14.02.2019 р. № 1/11 -1491 «Щодо організації роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти».

Структура предметно-просторового середовища закладу.

Назва центру	Куточки, які утворюють центр (локацію)	Наявність куточків у групах для дітей різного віку				
		3-й рік життя	4-й рік життя	5-й рік життя	6-й рік життя	Інклюзивна 6-й рік
Пізнавально-інтелектуальний центр	Куточок сенсорного виховання					
	Куточок моделювання та конструювання					
	Куточок логіко-математичного розвитку					
	Національний куточок					
	Куточок природи					
Фізкультурно-оздоровчий центр	Куточок фізичного виховання					
	Валеологічний куточок					
	Куточок безпеки життєдіяльності					

Ігровий центр	Куточок сюжетно-рольових ігор					
	Куточок конструкційно-будівельних ігор					
	Куточок ряження					
Художньо-естетичний центр	Куточок образотворчості					
	Куточок музичного виховання					
Мовленнєвий центр	Мовленнєвий куточок					
	Куточок книжки	<i>Складова мовленнєвого кут.</i>				
	Театральний куточок	<i>Настільний театр у мовленнєвому куточку</i>				
Центр самоорганізації	Куточок чергових					
	Куточок усамітнення					
	Куточок праці	<i>Матеріали, ігри для розвитку навичок самообслуговування</i>				

3. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у закладі здійснюється відповідно до вимог Листа МОН від 10.06.2019 № 1/9-365 «Про переліки навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році».

4. Контроль якості освітнього процесу

Графік контролю за станом освітнього процесу

№	Теми контролю	Дата	Відповідальний	Форма проведення	Результат
1	Готовність груп до нового навчального року.		Директор Вихователь-методист	Тематичний контроль	До наради
2	Ведення ділової документації педагогів	Жовтень Березень	Директор Вихователь-методист	Оглядово-оперативний контроль	Довідка
3	Створення передумов для формування навичок мовленнєво -комунікативного	Жовтень листопад грудень	Директор Вихователь-методист	Тематичний контроль	Довідка до педагогічної ради

	розвитку дітей дошкільного віку				
4	Актуальність проблеми мовлення на сучасному етапі та шляхи вирішення	грудень	Директор Вихователь-методист	Епізодичний контроль	Довідка до педагогічної ради
5	Виконання рішень засідання педагогічної ради	Жовтень грудень травень	Директор Вихователь-методист	Огляд.-операт.	Інформація до педагогічної ради
6	Стан організації роботи в закладі щодо підготовки старшого дошкільника як майбутнього учня НУШ.	травень	Директор Вихователь-методист	Підсумковий контроль	Довідка до педагогічної ради
7	Рівень сформованості знань дітей з розвитку мовлення у старших групах.	квітень	Директор Вихователь-методист	Порівняльний контроль	Довідка наказ
8	Аналіз дитячих робіт із зображувальної діяльності	лютий	Директор Вихователь-методист	Епізодичний контроль	Довідка
9	Організація життєдіяльності дітей молодшого дошкільного віку	Протягом року	Директор Вихователь-методист	Комплексний контроль	Довідка
10	Вивчення стану роботи педагогів, яких атестують	Лютий-березень	Директор Вихователь-методист АК	Тематичний контроль	Інформація для АК
11	Виконання Інструкції з організації харчування дітей у ДНЗ №298/227 зі змінами №202/165	Раз/кварт	Директор Вихователь-методист	Фронтальний контроль	Довідка
12	Виконання Інструктивно-методичних рекомендацій «Організація роботи та дотримання вимог з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах дошкільної освіти» (Додаток до листа МОН від 14.02. 2019 № 1/11 - 1491	Протягом року	Директор Вихователь-методист	Оглядово-оперативний контроль	Довідка
13	Виконання Інструктивно-методичних рекомендацій «Фізичний	Раз/кварт	Директор Вихователь-методист	Оглядово-оперативний контроль	Довідка

	розвиток дітей в умовах ЗДО» №1/9-563 від 16.08.10 р. та «Організація фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних навчальних закладах» №1/9-456 від 02.09.16 р.				
14	Медико - педагогічний контроль	щомісячно	Директор Вихователь-методист Старша медсестра	Попереджувальний контроль	Інформація до педагогічної ради
15	Організація та проведення прогулянок	Протягом року	Директор Вихователь-методист	Вибірковий контроль	Інформація до педагогічної ради
16	Оснащення та готовність груп до літнього оздоровчого періоду	травень	Директор Вихователь-методист	Оглядово-оперативний контроль	Довідка

5. Моніторинг рівня професійної компетентності педагогів

Оцінювання рівня педагогічної майстерності педагогів здійснюється за картками аналізу освітнього процесу в ЗДО шляхом опитувань, тестувань, анкетувань та спостережень за якістю організації освітнього процесу.

6. Діагностика дітей дошкільного віку.

Оцінювання рівня сформованості компетенції дітей проводиться вихователями, за участю директора, вихователя-методиста, практичного психолога, асистента вихователя, керівника англійської мови, вихователів двічі на рік: перше оцінювання - у вересні, друге - у травні. Діагностування та критерії оцінки проводиться з різних розділів програми «Українське дошкілля» та за освітніми лініями Базового компонента дошкільної освіти. Інструментарій для діагностування розроблено на основі методичного посібника «Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти» / за заг. ред. Т.В. Киричук, О.М. Кулик, Н.М. Шаповал. – Тернопіль: Мандрівець, 2016 р. Діагностування в інклюзивній групі проводиться асистентом вихователя та практичного психолога тричі на рік: перше оцінювання - у вересні, друге - у січні, третє – у травні.

Розділ ІІІ.

Методична проблема та завдання на 2020-2021 н.р.

Колектив закладу дошкільної освіти продовжує роботу над:

1. Формуванням професійної компетентності педагогів шляхом вирішення винахідницьких завдань на засадах особистісного-орієнтованого підходу до комунікативно-мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

2. Створення гуманістичного освітнього простору навчального закладу як чинника успішної соціалізації дошкільників до навчання у школі, відповідно до Інструктивно-методичних рекомендацій «Щодо організації діяльності закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти у 2019/2020 навчальному році» (додаток до листа МОН від 02.07.2019 №1/9-419), на основі аналізу роботи за рік з урахуванням виявлених проблем і потреб закладу у 2020–2021 навчальному році освітній процес в закладі направлений на розв'язання таких проблем:

- Максимальне охоплення дітей дошкільною освітою та надання їм якісних освітніх послуг - охорона життя та збереження фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я дітей раннього та дошкільного віку;
- Актуалізація питань безпеки життєдіяльності в напружених теперішніх умовах. Розвиток базового почуття безпеки;
- Забезпечення психолого-педагогічного супроводу формування соціальної компетентності дошкільника;
- Формування оптимістично та патріотично налаштованої особистості;
- Забезпечення особистісного зростання кожної дитини з урахуванням її задатків, здібностей;
- Вдосконалення системи наступності в роботі ЗДО і Нової української початкової школи на засадах принципів індивідуалізації освіти. Забезпечення рівних стартових можливостей для подальшого успішного шкільного навчання всім дітям старшого дошкільного віку шляхом впровадження інтегрованої особистісно-орієнтованої технології неперервної дошкільної та початкової ланки школи;
- Розпочати інклюзивне навчання дітей в ЗДО;

- Вдосконалення системи підвищення професійної компетентності педагогічних кадрів шляхом науково-методичного супроводу кожного педагога;
- Надання фахової психолого – медико - педагогічної допомоги родинам у вихованні і розвитку дітей дошкільного віку, у тому числі з особливими потребами. Урізноманітнення форм спільної роботи з батьками на засадах партнерської співпраці;
- Створення безпечного розвивального життєвого простору для дітей дошкільного віку в ЗДО та вдома.

Завдання оздоровчого періоду:

- Формування високої опірності організму дітей різним захворюванням.
- Створення умов, що забезпечують охорону життя і здоров'я дітей.
- Виховання стійкого інтересу дитини до активної рухової діяльності.
- Закріплення, уточнення, розширення запасу набутих упродовж навчального року знань.
- Забезпечення позитивного емоційного стану дитини.

Розділ IV.

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

В освітньому процесі закладу зміст інваріантної складової Базового компоненту дошкільної освіти забезпечується через **програму розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля»** (Білан О.І., Максименко О.Л., Возна Л.М. та ін.).

Мета освітньої програми «Українське дошкілля» - реалізація оптимального комплексу розвивальних, виховних, навчальних функцій та змістовних напрямків організації життєдіяльності в межах вікової компетентності дітей від 2 до 6 років із поступовим ускладненням змістовної наповнюваності на кожному віковому етапі, що стосується положень особистісно-зорієнтованого та ціннісного підходу.

Завдання програми розглянуті крізь призму Базового компонента дошкільної освіти. Структуру програми визначають освітні лінії. У змісті програми виокремлюють розділи за віковою періодизацією: ранній вік (третій рік життя), молодший вік (четвертий рік життя), середній вік (п'ятий рік життя), старший дошкільний вік (шостий рік життя), в яких подані стислі психологічні характеристики дітей, завдання розвитку, зміст і форми освітнього процесу з кожного змістового наповнення. Кожна освітня лінія програми завершується показниками компетентності.

Інваріантна складова також реалізується через **парціальні програми**:

- програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку «Казкова фізкультура» (М.М. Єфименко);
- програма з фізкультурно-оздоровчої роботи у ДНЗ за авторською естетико-оздоровчою системою «Горизонтальний пластичний балет» (М.М. Єфименко);
- парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку «Україна – моя Батьківщина» (О. Каплуновська);
- програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» (Л.В.Лохвицька);
- парціальна програма «Дошкільнятам - освіту для сталого розвитку» (О.І.Пометун, Н.В. Гавриш).

Розділ V.

Особливості організації освітнього процесу

1. Режим дня в період адаптивного карантину

Процеси	I молодша	II молодша	Середня	Старша
Зустріч дітей на ігровому майданчику ізольовано від інших груп, огляд, температурний скринінг	8.00 -8.30	8.00 -8.40	8.00 -8.30	8.00 -8.45
Ранкова гімнастика на свіжому повітрі	8.30 – 8.40	8.40 – 8.50	8.30 – 8.40	8.45– 9.00
Вхід до групового приміщення зі збереженням дистанції з іншими групами, обробка рук антисептиком	8.40 – 8.50	8.50 – 9.10	8.40 – 8.50	9.00 – 9.10
Проведення гігієнічних процедур	8.50 – 9.00	9.10 – 9.20	8.50 – 9.15	9.10 – 9.20
Підготовка до сніданку, сніданок	9.00 – 9.40	9.20 – 10.00	9.20 – 10.00	9.20 – 10.00
Ігри, підготовка до прогулянки	9.40 – 10.10	10.00 – 10.15	10.00 – 10.20	10.00 – 10.20
Вихід на прогулянку зі збереженням дистанції з іншими групами	10.10 -10.15	10.15 -10.20	10.20 -10.30	10.20 -10.30
Прогулянка, ігри, індивідуальні заняття, самостійна діяльність дітей, спостереження, повітряні та сонячні процедури (усі активності проводяться ізольовано від інших груп)	10.15-11.40	10.20-12.10	10.30-11.50	10.30-12.30
Повернення з прогулянки зі збереженням дистанції з іншими групами, оброблення рук антисептиком	11.40-12.00	12.10-12.20	11.50-12.00	12.30-12.35
Проведення гігієнічних процедур	12.00-12.15	12.20-12.30	12.00-12.20	12.35-12.45
Температурний скринінг	12.15-12.20	12.30-12.35	12.20-12.30	12.45-12.55
Підготовка до обіду, обід	12.20–12.45	12.35–13.00	12.30–12.50	12.55–13.15
Проведення гігієнічних процедур	12.45-13.00	13.00 – 13.10	12.50-13.00	13.15-13.25
Підготовка до сну, сон	13.00-15.15	13.10-15.20	13.00-15.15	13.25-15.15
Поступовий (у міру пробудження дітей) підйом, загартовувальні процедури, ігри	15.15-15.30	15.20-15.40	15.15-15.35	15.15-15.35
Температурний скринінг	15.30-15.35	15.40-15.50	15.40-15.50	15.40-15.50
Проведення гігієнічних процедур	15.35-15.50	15.45-15.55	15.50-16.00	15.50-16.00
Підготовка до вечері, вечеря	15.50-16.20	15.55-16.20	16.00-16.20	16.00-16.20
Підготовка до прогулянки, вихід на прогулянку зі збереженням дистанції з іншими групами	16.20–16.45	16.20–16.40	16.20–16.35	16.20–16.35
Прогулянка, ігри, інд. заняття, СХД за власним вибором, спостереження (усі активності проводяться ізольовано від інших груп)	16.45-17.20	16.40-17.20	16.35-17.20	16.35-17.20
Температурний скринінг	17.20-17.30	17.20-17.30	17.20-17.30	17.20-17.30
Бесіди вихователя з батьками, повернення дітей додому	17.30-18.30	17.30-18.30	17.30-18.30	17.30-18.30

2. Планування освітнього процесу

Планування освітнього процесу здійснюється:

- ♣ **за режимними моментами** за блочно-тематичним принципом - всі групи
- ♣ середньо-старші групи за календарно – тематичним плануванням та лініями розвитку освітньо – виховної роботи відповідно до вимог програми «Українське дошкілля» - «Мій конспект», розроблено О.А.Шевцова (видавнича група «Основа»)
- ♣ діти раннього віку за календарно – тематичним плануванням та лініями розвитку освітньо – виховної роботи відповідно до вимог програми «Українське дошкілля» :
 - «Організована навчально – пізнавальна діяльність дітей раннього віку.» (Розроблено О.З.Гніровська , О.А.Носок)
 - « Система освітньої роботи з дітьми раннього віку»
 - «Мій конспект» третього року життя , розроблено Г.В.Мартиненко, О.В.Фесенко

3. Види діяльності

Набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку відбувається в різних видах діяльності: ігровій - провідній для дітей дошкільного віку; руховій; природничій; предметній; образотворчій, музичній, театральній, літературній; сенсорно-пізнавальній і математичній; мовленнєвій; соціокультурній та ін.

4. Форми організації освітнього процесу

Для організації навчально-пізнавальної діяльності дітей перевага надається основній організації освітнього процесу- заняттю. Заняття проводяться, починаючи з 2-го року життя.

Тривалість організованих занять становить:

- у групі раннього віку – 10-15 хвилин;
- у молодшій групі – не більше 15-20 хвилин;
- у середній групі – 20-25 хвилин;
- у старшій групі – 25-30 хвилин.

Тривалість інтегрованих занять становить:

- у I молодшій групі – не більше 10- 15 хвилин;
- у II молодшій групі – не більше 15 -20хвилин;
- у середній групі –20-30 хвилин;
- у старшій групі –25 (просте)-40 - 50 хвилин.

Тривалість перерв між заняттями – не менше 10 хвилин.

Види занять:

- Фронтальні – усі діти групи
- Групові – 10- 12 осіб
- Індивідуально - групові 4 – 8 осіб
- Індивідаульні – 1 – 5 осіб

Новітні види занять:

- Інтегровані заняття
- Тематичні заняття
- Комбіновані заняття
- Комплексні заняття
- Предметні заняття
- Домінантні заняття
- Ігрове заняття
- Заняття вікторини
- Сюжетно-динамічні заняття

Інноваційна діяльність

Для підвищення якості освітнього процесу у закладі дошкільної освіти проводяться: ***інноваційні освітні технології:***

- ♣ Теорія розв’язання винахідницьких завдань (ТРВЗ) Г. Альтшуллера
- ♣ Технологія інформаційно-ігрової творчості Н. Гавриш.
- ♣ Ейдетика
- ♣ Мнемотехніка
- ♣ Методика асоціативних карт

- ♣ Елементи методики сенсорного виховання за М. Монтессорі;
- ♣ Інформаційно-комунікативні технології

інноваційні здоров'язберезувальні технології:

- ♣ «Театр фізичного фізичного розвитку та оздоровлення» М. Єфименка
- ♣ Елементи казкотерапії
- ♣ Кольоротерапія
- ♣ Арт-терапія
- ♣ Пісочна терапія
- ♣ Психогімнастика
- ♣ Гімнастика пробудження
- ♣ Дихальна гімнастика
- ♣ Зорова гімнастика

Планування також включає наступні організовані форми освітньої роботи:

♣ *організована ігрова діяльність* – дидактичні, сюжетно-рольові, режисерські, рухливі, конструкторсько-будівельні, розвивальні, народні, театралізовані ігри, ігри-драматизації тощо;

♣ *організована навчально-пізнавальна діяльність* – спостереження, віртуальні подорожі, екскурсії у природу й соціум, квести, пізнавально-розвивальні бесіди, дидактичні ігри, елементарні досліди й дитяче експериментування у повсякденному житті, індивідуальна робота;

♣ *організована трудова діяльність* – індивідуальні і групові трудові доручення, чергування, колективна праця, господарсько-побутова праця, самообслуговування, праця в природі, художня праця;

♣ *організована художньо-продуктивна діяльність* – образотворча, музична, літературна, театралізована діяльність, розваги, свята, індивідуальна робота;

♣ *організована комунікативно-мовленнєва діяльність* – спеціальні мовленнєві заняття, бесіди, розмови, створення і розв'язання певних освітніх ситуацій, спілкування, індивідуальна робота;

♣ *організована рухова діяльність* – заняття з фізичної культури, музики, різні форми організації дитячої праці, рухливі ігри, фізкультурні свята, розваги, ранкова, пальчикова гімнастика і гімнастика пробудження після денного сну, фізкультурні хвилинки, динамічні паузи тощо.

Самостійна діяльність дітей у закладі дошкільної освіти носить як індивідуальний, так і груповий (колективний) характер. Форми організації самостійної діяльності: ігрова, пізнавальна, трудова, художня, рухова, комунікативна, мовленнєва тощо.

4.1. Музичний керівник планує роботу за перспективно-календарним планом, в якому містяться дата, вид заняття, види музичної діяльності на занятті, етапи вивчення музичного репертуару. Кожна група має власний план музичного розвитку дітей, який розробляється муз керівником в електронному вигляді. Плани складаються музичним керівником на місяць вперед.

Музичний керівник складає перспективний план свят та розваг на рік, які затверджуються директором закладу.

Перспективний план роботи з дітьми, перспективно-календарний план музичного розвитку та вихователів кожної вікової групи погоджується вихователем-методистом щомісяця.

4.2. В закладі дошкільної освіти «Ромашка» функціонує **інклюзивна група**, яка створена на основі такого нормативно-правового забезпечення:

- ✓ Конвенція про права людей з інвалідністю 2006р.
- ✓ Конституція України 1996р.
- ✓ Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні 1991р.
- ✓ Про загальну середню освіту 1999р.
- ✓ Про реабілітацію інвалідів в Україні 2005р.

Та інших указів Президента, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства освіти і науки України та інструктивно-методичних листів Міністерства освіти і науки України.

У закладі створено середовище адаптоване до потреб дітей з особливими освітніми потребами. Наповнюваність інклюзивних груп становить 15 осіб, з них 1-3 дитини з особливими освітніми потребами (ООП), у тому числі з інвалідністю, за рекомендаціями психолого-медико-педагогічної консультації (ПМПК) та інклюзивно-ресурсного центру (ІРЦ). Перебувати в інклюзивній групі діти з ООП можуть у віці до 7(8) років. Освітній процес з цією категорією дітей відбувається за індивідуальною програмою розвитку (ІПР) та адаптується до можливостей дитини (за необхідністю).

Організаційні засади діяльності інклюзивної групи у закладі дошкільної освіти «Ромашка» та форму індивідуальної програми розвитку дитини з ООП визначено в Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладі дошкільної освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 №530.

Необхідними умовами якісного інклюзивного навчання є:

- ✓ визначення особливих освітніх потреб дитини;
- ✓ підвищенням кваліфікації педагогічних працівників;
- ✓ творення інклюзивного навчального простору;
- ✓ надання освітніх, психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг;
- ✓ забезпечення дітей спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку (наказ МОН від 17.04.2019 №423, зареєстрований в Мінюсті 17.04.2019 за №403/33374) та предметно-просторовим розвивальним середовищем, відповідним до їх потреб.
- ✓ здійснення психолого-педагогічного супроводу дитини протягом періоду навчання із обов'язковим залученням батьків до освітнього процесу.

Група є повністю укомплектованою трьома дітьми з ООП. Діагноз: F06/8; F80/1; F88/0; F84/0; F81/0 (дитячий аутизм, розлади експресивної мови, специфічні розлади читання). Для цих дітей передбачене навчання за адаптованою та модифікованою програмою «Українське Дошкілля». Передбачено корекційно-розвивальну програму, яка містить розробки занять для дітей з ООП, спрямованих на активізацію та стимулювання пізнавальної діяльності, розвиток емоційно-вольової сфери, комунікативних навичок, сприяння адаптації до соціуму.

Основними завданнями для дітей з ООП визначено:

- ✓ Забезпечення розвитку всіх видів сприймання, особливо зорового та слухового;
- ✓ Розвиток уваги та зосередження;
- ✓ Розвиток навчальної мотивації та бажання пізнавати нове

4.3. Практичний психолог ЗДО «Ромашка» м. Рудки планує свою діяльність відповідно до таких документів та нормативно – правових актів:

1. Конституція України
2. Декларація прав людини
3. Конвенція про права дитини
4. Закон України «Про освіту»

5. Посадова інструкція практичного психолога закладу дошкільної освіти
6. Етичний кодекс практичного психолога
7. Закон України «Про загальну середню освіту» (Закон України «Про дошкільну освіту»).
8. Наказ МОНУ від 22.05.2018 р. № 509 "Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України"
9. Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію, що застосовується в навчальних закладах Міністерства освіти і науки України, затверджене наказом МОНУ від 20.01.2001 р № 330.
10. Лист МОНУ від 24.07.2019р. № 1/9-529 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України».
11. Лист МОНУ від 27.11.2000р. № 109 «Про тривалість робочого тижня».
12. Наказ МОНУ від 06.10.2010 р. № 930 «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників»
13. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 26.07.2012 р. №1/9-529 «Психологічний і соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання»
14. Лист МОН «Про зарахування стажу роботи на посаді «Психолог» до стажу педагогічної роботи практичного психолога» від 18.05.2001р. за № 1\9 – 193
15. Лист МОН «Про пріоритетні напрямки роботи психологічної служби у системі освіти на 2019 – 2020 н. р.» від 18.07.2019р. №1/9-462

Головні завданнями роботи практичного психолога ЗДО м. Рудки на 2020 -2021 навчальний рік є:

- Вивчення міжособистісних взаємин дітей ЗДО
- Психологічний супровід адаптації дітей до умов ЗДО
- Створення сприятливого мікроклімату в групах
- Організація заходів із попередження психологічних навантажень
- Робота із обдарованими дітьми та дітьми із творчими здібностями
- Робота із педагогами, батьками, адміністрацією ЗДО
- Формування психологічної компетентності всіх учасників освітнього процесу
- Профілактика та подолання асоціальних проявів в поведінці дітей, негативних явищ в дошкільному середовищі
- Формування життєвої компетентності, здорового способу життя
- Профілактика комп'ютерної та інтернет – залежності

- Психологізація навчання та технології створення комфортного освітнього середовища в навальному закладі
- Захист психічного здоров'я всіх учасників освітнього процесу
- Збереження і зміцнення психічного і фізичного здоров'я, створення умов, що забезпечують емоційно – особистісний розвиток кожної дитини
- Підвищення психологічної культури педагогів, батьків, дошкільників
- Здійснення психологічного супроводу особистості дитини
- Забезпечити психологічний і соціально – педагогічний супровід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами, а також проводити консультаційну та просвітницьку роботу з батьками
- Активізувати захист прав і свобод дітей, створити безпечне середовище, аби запобігти насильству в закладі освіти та сім'ї
- Створювати безпечне освітнє середовище.

Напрямки роботи психологічної служби у 2020-2021 н. р.:

1. Діагностика розумового розвитку дітей
2. Діагностика психічних процесів вихованців ЗДО
3. Діагностика соціально-психологічної готовності дитини до школи
4. Робота з обдарованими дітьми
5. Робота з дітьми пільгового контингенту.
6. Робота з дітьми-переселенцями
7. Групова та індивідуальна корекційно-розвивальна робота з дітьми
8. Консультативно-просвітницька робота з батьками та вихователями
9. Профілактика попередження відхилень у становленні особистості та підвищення психологічної культури всіх учасників навчально – виховного процесу
10. Профілактика комп'ютерної та інтернет – залежності.

4.4. В закладі дошкільної освіти « Ромашка» діє гурток з **англійської мови**. Керівник гуртка Почтар М.В , яка працює за програмою та методичними рекомендаціями «Граючись, учимось. Англійська мова». Навчання гурткової роботи з англійської мови триває 2 роки і охоплює вік дітей - 4 – 6 років. Важливе місце в навчанні англійської мови посідає емоційно-смысловий підхід до навчання – жести́ва мова, як основний засіб засвоєння граматичних одиниць, що значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу дітьми . Педагог доступно використовує мовно-ігрові прийоми, які стають гарантією успіху співпраці вихованця та педагога.

Заняття в гуртку переважно планується в другій половині дня. Тривалість гурткової роботи – 15-25 хв. залежно від віку дітей. День проведення гурткової роботи визначено у розкладі занять кожної вікової групи.

Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації	Кулікова І.А. та ін.	Комісією з іноземних мов науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України лист від 28.07.2015 №14.1/12-Г-952
--	----------------------	---

Основна мета керівника гуртка з англійської мови полягає в тому, як легко та ефективно навчити дітей дошкільного віку англійської мови, тому використовуються різні засоби навчання, оскільки пам'ять у дитини не довгострокова: вона не тільки швидко запам'ятовує, але й швидко забуває вивчене. В ЗДО діє гурток з дітками середніх та старших груп (3 середні групи та 3 старші групи). Враховуючи велику кількість дітей у групах, на заняттях групи діляться на 2 підгрупи, що допомагає краще їм засвоїти матеріал. Враховуючи, що маленьким дітям важко довго концентрувати увагу і для того, щоб їх зацікавити та створити комфортну атмосферу педагог ретельно готується до кожного уроку, створюючи відповідну ігрову ситуацію та використовуючи велику кількість наочності, автентичні аудіо та відео матеріали, які допомагають розвивати фонематичний слух та формувати правильну звуковимову. З дітьми працюємо з робочими зошитами, для молодших груп (граючись учимось, англійська мова Світлана Гунько), для старших (365 до НУШ). Я можу спотерігати, що зазвичай малята зацікавлені у собі, іграшках, своїх сім'ях, тваринках, одязі, їжі в оточуючому навколо середовищі. Саме ці інтереси допомагають педагогу спланувати теми для дитячої мотивації та залучення у навчальний процес. Засвоєння певної теми відбувається у три етапи: введення (презентація) нового матеріалу, тренування у спілкуванні, практика у спілкуванні.

4.5. В закладі дошкільної освіти організована робота **творчої групи** під керівництвом вихователя Рак Л.Ю. Протягом року розпочата робота на тему: «Граємо виховуємо, розвиваємо за системою ТРВЗ». Мета творчої групи - забезпечити умови навчання та оволодіння педагогами ІКТ та їх широкого використання в освітньому процесі.

4.6. Протягом 2020-2021н.р. в закладі діє перспективний план **роботи з батьками**, для батьків вихованців всіх вікових груп. План розглядається на педагогічній раді як додаток до річного плану та схвалюється до виконання. Планом визначено форми роботи з батьками згідно з планом роботи ЗДО «Ромашка» на 2020-2021 навчальний рік. Відповідно до загального плану роботи з батьками вихователі складають план роботи з батьками для кожної вікової групи на рік та затверджуються директором ЗДО..Щомісяця у пірспективному плані роботи з дітьми вихователі зазначають форми роботи з батьками на вказаний місяць відповідно до складаного плану на рік у

відповідній графі. Таким чином, плануючи роботу з батьками, вихователі здійснюють її систематично та у повному обсязі.

4.7. Розподіл занять на тиждень в організованих видах діяльності укладається за змістовними освітніми лініями відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України 20.04.2015 №446 «Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності». Кількість занять інваріантної складової повністю відповідає вимогам наказу.

Кількість занять на тиждень в період адаптивного карантину

Види діяльності за освітніми лініями	I молодша група			II молодша група				Середня група					Старша група				
Ознайомлення із соціумом	1			1				1					1				
Ознайомлення з природним довкіллям. Художня література.	1 / 1			1 / 1				1 / 1					1 / 1				
Художньо – продуктивна діяльність	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Сенсорний розвиток	1			-----				-----					-----				
Логіко – математичний розвиток	-----			1				1					1				
Розвиток мовлення / Грамота	1			1				1					1 / 1				
Фізичний розвиток	1			1				1					1				

Кількість занять гранично допустимого навантаження на дитину в ЗДО

Вік дітей	Орієнтовні види діяльності за освітніми лініями	Кількість занять на тиждень
3 групи I молодшого віку (раннього) (від 2 до 3 років)	Заняття «Ознайомлення із соціумом»	1
	Заняття «Ознайомлення з природним довкіллям»	1
	Заняття «Сенсорний розвиток»	2 (1 тематичне, 1 комплексне)
	Заняття «Розвиток мовлення»	2 (1 тематичне, 1 комплексне з худ. літературою)
	Заняття «Образотворча діяльність»	2
	Заняття «Музична діяльність»	2
	Заняття «Фізичний розвиток»	2
	Фізкультурний комплекс (на свіжому повітрі)	3
3 групи молодшого дошкільного віку (від 3 до 4 років)	Заняття «Ознайомлення із соціумом»	2 (1 тематичне, 1 інтегроване)
	Заняття «Ознайомлення з природним довкіллям»	1
	Заняття «Логіко-математичний розвиток»	1
	Заняття «Розвиток мовлення»	3 (1 тематичне, 1 комплексне з худ. літературою, 1 інтегроване)
	Заняття «Образотворча діяльність»	2
	Заняття «Музична діяльність»	2
	Заняття «Фізичний розвиток»	2
	Фізкультурний комплекс (на свіжому повітрі)	3
3 групи середнього дошкільного віку (від 4 до 5 років)	Заняття «Ознайомлення із соціумом»	2 (1 тематичне, 1 інтегроване)
	Заняття «Ознайомлення з природним довкіллям»	1
	Заняття «Логіко-математичний розвиток»	1
	Заняття «Розвиток мовлення»	3 (1 тематичне, 1 комплексне з худ. літературою, 1 інтегроване)
	Заняття «Образотворча діяльність»	3 (2 тематичних, 1 інтегроване)
	Заняття «Музична діяльність»	2
	Заняття «Фізичний розвиток»	2
	Практичний психолог	1
	Фізкультурний комплекс (на свіжому повітрі)	2
	Гурток з англійської мови	2
3 групи старшого дошкільного віку (від 5 до 6 років)	Заняття «Ознайомлення із соціумом»	3 (1 тематичне, 1 інтегроване, 1 комплексне)
	Заняття «Ознайомлення з природним довкіллям»	1

Заняття «Логіко-математичний розвиток»	1
Заняття «Розвиток мовлення»	3 (1 тематичне, 1 комплексне з худ. літературою, 1 інтегроване)
Заняття «Образотворча діяльність»	3 (2 тематичних, 1 інтегроване)
Заняття «Музична діяльність»	2
Заняття «Фізичний розвиток»	2
Практичний психолог	1
Фізкультурний комплекс (на свіжому повітрі)	2
Гурток з англійської мови	2
Заняття «Ознайомлення з природним довкіллям»	1
Заняття «Логіко-математичний розвиток»	1
Заняття «Розвиток мовлення»	3 (1 тематичне, 1 комплексне з худ. літературою, 1 інтегроване)
Заняття «Образотворча діяльність»	3 (2 тематичних, 1 інтегроване)
Заняття «Музична діяльність»	2
Заняття «Фізичний розвиток»	2
Прогулянка-похід	1
Фізкультурний комплекс (на свіжому повітрі)	2

Розділ VI.

Завдання та результати освітньої діяльності

Ранній вік

Освітня лінія	Зміст	Освітні завдання	Показники компетентності
«Особистість дитини»	Здоров'я та фізичний розвиток	- Формувати елементарні уявлення про зв'язок між людиною і природою та його вплив на здоров'я. - Загартувувати організм дітей, проводячи різноманітні оздоровчі заходи.	- бере участь у різних формах роботи з фізичного розвитку, організованих вихователем; - рухається, зберігаючи стійке положення тіла, орієнтується в просторі; - виконує різноманітні вправи з ходьби, бігу, вистрибках, коченні, киданні, повзанні, лазінні, рівновазі; - катається на санках, триколісному велосипеді, виконує вправи для адаптації на воді та оволодіння плаванням;
	Безпека життєдіяльності	- Давати змогу дітям зрозуміти, що може стати причиною пожежі. - Ознайомлювати із правилами дорожнього руху. - Вчити обачливої поведінки з незнайомими людьми. - Вчити безпечної поведінки в побуті з гострими чи дрібними предметами, хімічними препаратами та ліками. - Наголошувати про небезпеку споживання сумнівних ягід, рослин; поведінки з домашніми тваринами.	- позитивно ставиться до виконання загартувальних процедур та вправ із формування рухових навиків. - визначає і правильно називає частини тіла та показує їх; - знає назви гігієнічних процедур: вмивання, одягання, роздягання тощо, самостійно виконує їх; - користується милом, індивідуальним рушником, чистить зуби; - оперує назвами людських статей (чоловік, жінка, хлопчик, дівчинка); - негативно ставиться до шкідливих звичок (брати руки до рота, колупатися в носі тощо); - розуміє, що рослинна їжа корисна;
	Здоров'я та хвороба	- Забезпечувати дотримання розпорядку дня та психологічного комфорту. - Вживати заходів щодо збереження нервової системи, запобігати втомі й травматизму, формувати у дітей правильну поставу.	- самостійно їсть, добре пережовує їжу; дотримується правил поведінки за столом; - розуміє, що для здоров'я потрібно дотримуватися режиму дня; - знає, що українські національні страви корисні для здоров'я; - має уявлення про вплив природи на самопочуття людей; - намагається не гратися гострими та дрібними предметами (не можна брати їх у рот, запихати у ніс, вуха);
	Гігієна життєдіяльності	- Привчати дітей дотримуватись культурно-гігієнічних навичок, формувати навички самообслуговування. - Формувати елементарну культуру під час споживання їжі. - Формувати елементарні уявлення про частини тіла людини та органи чуття.	- знає, що категорично заборонено брати ліки та хімічні речовини; - розуміє, що ігри зі сірниками можуть бути причиною пожежі;

	Рухова активність та саморегуляція	• Формувати рухові навички й уміння. • Вчити під час виконання рухових вправ зберігати правильну поставу. • Залучати дітей до вправ спортивного характеру; вчити виявляти до них інтерес.	• має початкові знання про правила дорожнього руху; • знає, що в природі є отруйні гриби, рослини, ягоди, тому брати їх у рот небезпечно; • знає правила безпечної поведінки з домашніми тваринами; • знає, що з незнайомими людьми потрібно бути обачним, не приймати їхні пропозиції.
Дитина в соціумі	Формування основ духовно - моральних якостей	• Формувати елементарні уявлення про те, що таке добре і що таке погано. • Прищеплювати почуття шанобливого ставлення до членів сім'ї, родини. • Виховувати слухняність, почуття симпатії до ровесників, любов і співчуття до всього живого. • Вчити вживати слова прохання, подяки, привітання, прощання. • Вчити прибирати іграшки у відповідне місце, бережливо відноситись до книг. • Вчити чемно поводитися у громадських місцях.	• має уявлення про сім'ю, різних людей, які дбають одне про одного; • виявляє почуття любові та поваги до рідних, близьких; • виявляє уважність, прихильність до дорослих та однолітків; уміє сити своє ставлення до них, допомогти; • виявляє ввічливість, співчуття у поводженні з дорослими та дітьми; • виявляє дружні контакти з дітьми у грі, праці, продуктивній 'ості; • виявляє почуття симпатії до дітей; • бережливо ставиться до іграшок та книг; • виявляє культуру поведінки у громадських місцях.

«Дитина у природному довкіллі»	Природа планети "Земля" Життєдіяльність людини у природному довкіллі	• Формувати уявлення про об'єкти і явища природи. • Вчити розрізняти дерева, квітучі рослини; розуміти, що рослинам для росту і життя потрібні вода, сонце, ґрунт. • Формувати уявлення про свійських та диких тварин: їх назви, потребу турботливого ставлення до свійських тварин (доглядати, годувати). • Формувати первинне поняття, що все живе - добре, гарне, корисне, його потрібно берегти. • Давати початкові знання про небо, зорі, місяць і сонце: вночі видно - місяць, зорі; вдень - сонце.	• розуміє, що все живе - гарне, добре, корисне (його не можна нищити); • разом із дорослими доглядає за рослинами, піклується про приручених тварин; • бережно ставиться до всіх об'єктів природи; • розповідає про найпоширеніші явища у природі: сонце світить, тепліє, з'являється листя на деревах, зацвітають квіти тощо; • розрізняє властивості води (розливається, тече, буває теплої холодною; чисту воду п'ють люди, тварини, нею поливають рослини у чистій воді живуть риби; брудна вода шкідлива, її не можна пити); • розрізняє властивості піску та ґрунту (пісок сухий - сиплеться, з мокрого можна ліпити, він не сиплеться; земля може бути сухою і мокрою); • розпізнає рослини (овочі, фрукти, ягоди; дерева, кущі, трав'янисті рослини; квіти) за їх зовнішнім виглядом; • володіє елементарними знаннями про будову дерева (стовбур, гілки, листя), називає і показує їх; • розпізнає свійських і диких тварин, правильно називає основні частини тіла, характерні поведки, дитинчат тварин; • володіє елементарними уявленнями про Космос, Місяць, зорі, Сонце; • разом із вихователем проводить елементарні досліді з об'єктами природи (вітер, вода, пісок, камінь) та рослинами.
«Дитина у світі культури»	Предметний світ	Сприяти взаємодії дитини з довкіллям, виявленню емоцій. • Формувати практичні вміння сприймати довколишнє у процесі ознайомлення з довкіллям. • Вчити простих способів обстежування, спостереження, зосередження, вміння утримувати увагу. • Формувати допитливість, уміння і бажання докладати зусилля для досягнення результату. • Навчати позитивно сприймати довколишніх, явища,	• має елементарні уявлення про рідне місто (село), його вулиці; • володіє елементарними знаннями про транспорт, його призначення, професію водія. Вміє показати на картинках пасажирський та вантажний транспорт; • упізнає державну символіку: Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України; • орієнтується у видах людської діяльності, у призначенні предмету вжитку, місцях їх зберігання; • упізнає предмети за їхніми ознаками та властивостями, функціональним призначенням; знаходить і виокремлює в довкіллі знайоме та незнайоме; • відкриває нові властивості предметів, радіє

	Предметно-практична діяльність	предмети. • Привчати малюків брати активну участь в усіх видах діяльності у процесі ознайомлення з довкіллям (тільки в процесі взаємодії формуються практичні навички та усвідомлення своєї самоцінності).	• виконує прості трудові доручення; • своєчасно користується туалетом, носовичком; • складає свій одяг та взуття з допомогою дорослого; з невеликою допомогою дорослого одягається та роздягається, взувається та роззувається; • намагається їсти охайно; • правильно миє руки, користується рушником; • спостерігає за працею дорослих, виявляє повагу до результатів праці.
	Образотворча діяльність	• Формувати вміння визначати і називати місцезнаходження зображеного на аркуші паперу (вгорі, внизу, збоку, посередині) та од відносно одного (над, під, спереду, ззаду); позитивно реагувати всі кольори фарб, називати їх, обирати ті, що подобаються. • Формувати вміння з'єднувати деталі під час конструювання будівельного матеріалу чи рухомого конструктора. • Формувати елементарні технічні навички, вміння реагувати результати своєї творчості.	• самостійно виконує художньо-творчі дії з матеріалом; • правильно тримає олівець, пензлик; розминає глину, ділить її шматки; • має уявлення про безпечне поводження з матеріалами та інструментами для занять образотворчою діяльністю; • ідентифікує та диференціює власне "Я" із зображеннями, іншими дітьми; • позитивно реагує на художньо-творчу діяльність; • знає призначення матеріалів для занять образотворчою діяльністю; • емоційно реагує на зображення, виявляє своє ставлення до них; • охоче експериментує з матеріалами й інструментами з образотворчої діяльності, знає їхні властивості; • під час художньо-трудова дій досліджує власні можливості; • розрізняє та називає будівельні деталі (кубик, цеглинка, пластик за формою та величиною; розуміє, що стійкість будівлі залежить від положення форм; • будує прості сюжетні та предметні споруди, називає їх; • бачить у конструкціях зображення предметів навколишньої дійсності; • охоче займається конструктивною діяльністю;
	Музична діяльність	• Формувати співочі навички дітей. • Вчити відчувати темп, метричну пульсацію, ритм музичного твору та рухатися відповідно до них. • Формувати вміння своєчасно змінювати рухи під час виконання танцю, гри.	• емоційно відгукується на музику; • розрізняє звучання різних інструментів (брязкальце, сопілка, барабан, дзвіночок); • розрізняє музику за висотою, ритмом; • виконує невеликі за розміром пісні; • виконує прості танцювальні рухи; • ходить по колу з допомогою дорослого, • передає ритм ходьби та бігу, змінює рухи під час виконання гри і танцю.

	Театральна діяльність	• Вчити дітей передавати рухи та дії героїв відповідно до змісту казки, потішки, віршика тощо; повторювати ці дії з іграшками, використовуючи при цьому різні види театру (ляльковий, настільний, пальчиковий). • Вчити наслідувати голоси птахів і тварин, передавати елементарні рухи: пташка - літає, зайчик - стрибає. • Формувати вміння передавати свої почуття емоціями, словами, жестами, інтонацією. Формувати позитивну реакцію на театралізоване дійство, емоційний відгук, бажання займатися театралізацією. Вчити співпереживати героям дійства (симпатизувати позитивним і обурюватися поведінкою негативних персонажів). • Розвивати інтонаційну виразність мовлення, вміння брати участь діалозі.	• розуміє позитивні та негативні вчинки персонажів, відповідна реагує на них; • цікавиться різними видами театру; • самостійно використовує іграшку як персонаж; • веде короткий діалог; • виокремлює гарне і негарне у зовнішності героїв; емоційно реагує на гарний сценічний костюм; • самостійно ініціює театралізовану діяльність; • намагається по-своєму показати того чи того персонажа; • намагається перевтілитися в ігрову роль.
	Літературна діяльність	Розвивати здатність слухати і розуміти мовлення дорослого, зверненого до всіх дітей. • Спонукаати дітей зацікавлено слухати літературні твори, розуміти їх зміст; відповідати на запитання дорослого. • Вчити повторювати найпростіші потішки, коротенькі вірші, у ході розігрування виконувати відповідні рухи, дії з іграшками; співпереживати, співчувати персонажам творів. • Розвивати вміння самостійно розглядати ілюстрації, акуратно поводитися з книжкою.	• розуміє загальний моральний зміст художніх творів; • емоційно реагує на зміст казки, співчуває її героям; • знає і розповідає напам'ять кілька дитячих народних пісеньок, забавлянок, віршів; • розповідає фрагмент художнього твору разом із вихователем; • відповідає на запитання дорослого за змістом твору; • знаходить на ілюстраціях персонажів твору, називає їх; • виконує відповідні рухи, жести в ході розігрування українськ народних казок, забавлянок; • бере участь в інсценізації укр. народних казок.

«Гра дитини»	Гра як провідна діяльність	• Розвивати вміння послуговуватися предметами (іграшками), ви конувати дії з ними, самостійно добирати іграшки для ігор; до тримуватися правил у рухливих і дидактичних іграх. Формувати вміння самостійно гратися. Створювати умови для розвитку найпростіших сюжетів. • Формувати в сюжетно-рольових іграх найпростіші форми рольової поведінки. • Формувати доброзичливе, позитивне спілкування з ровесниками під час елементарних спільних ігор - уміння гратися не лише поруч, а й разом з іншими дітьми. • Викликати за допомогою гри позитивні емоції, радість, бадьорий настрій. Підтримувати бажання імпровізувати, фантазувати. • Виховувати бережне ставлення до іграшок, привчати складати їх, ставити на місце. Розвивати звичку доводити розпочату справу до завершення. • Вчити продумувати сюжет побудови у конструкторсько-будівельних іграх; використовувати побудови у сюжетно-рольових іграх.	• знає народні ігри та грає у них за ініціативою дорослого; • усвідомлює свої фізичні можливості; • охоче бере участь у руховій діяльності; • активно діє з предметами та іграшками; використовує предмет заміни; • задумує просте ігрове завдання та намагається реалізувати його; • в іграх наслідує дорослих, бере на себе соціальну роль, дотримується правил гри; • усвідомлює, що дорослий є організатором спільних ігор; входить у певні (обрані або назначені) ігрові ролі; відчуває емоційне задоволення від гри, ролі в ній; адекватно реагує на пропозицію зайнятися ігровою діяльністю; ділиться іграшками з іншими дітьми; • активно діє з іграшками, знає їхні особливості та функції, використовує їх в іграх; • продумує сюжет побудови у конструкторсько-будівельних іграх, використовує побудову у сюжетно-рольових іграх.
	Формування особистості в грі		

«Дитина всенсорно- пізнавальному просторі»	Сенсорні еталони	• Вчити дітей обстежувати предмети на дотик, смак, за допомогою зору, слуху тощо, впізнавати їх, орієнтуючись на загальноприйняті еталони. • Забезпечувати оволодіння дітьми стійкими загальноприйнятими еталонами як засобами для обстеження реальних предметів. • Ознайомлювати дітей із властивостями, якостями, ознаками предметів, відношеннями (просторовими, часовими, місцезнаходження) між ними. • Формувати вміння розрізняти предмети та об'єкти за зовнішніми ознаками (формою, кольором, розміром), їх діями. • Залучати дітей до позначення словом властивостей і якостей предметів, формувати на цій основі вміння узагальнювати, розв'язувати наочно-практичні завдання. • Сприяти набуттю різноманітних сенсорних вражень.	• знає, що форма, колір, величина - постійні ознаки предметів, які і варто враховувати під час виконання різноманітних дій; • групує однорідні предмети за формою, величиною, кольором; співвідносить різні предмети одночасно за величиною і формою; зіставляє предмети за кольором, формою, величиною, встановлює їх схожість чи відмінність; • вміє співвідносити частини і ціле (форму і зображення); розуміє поняття: “високо - низько”, “вгорі - внизу”, “далеко - близько”, “на”, “під”, “за”; може показати розташування предметів у просторі; • розрізняє на смак овочі, фрукти, ягоди, використовує слова: “солодкий”, “кислий”, “гіркий” тощо; • визначає предмети на дотик і зіставляє однакові та різні предмети; • називає звуки за силою голосу (тихий - гучний); • розпізнає голоси тварин і звуки у природі.
«Мовлення дитини»	Звукова культура мовлення	• Вчити дітей розмовляти чітко, зрозуміло, не поспішаючи, достатньо голосно. • Розвивати мовленнєве дихання та фонематичний слух, уміти промовляти слова в різному темпі та з різною силою голосу. • Вправляти у правильній вимові шиплячих, свистячих та сонорних звуків. • Розвивати інтонаційну виразність мовлення (тембр, темп, інтонація, сила голосу, наголос тощо). • Вправляти дітей у звуконаслідуванні.	• вимовляє правильно і чітко всі голосні та приголосні звуки, крім шиплячих [ж], [ч], [ш] та [р]; • легко повторює за дорослими слова, в ігровій формі добирає рими (виконує разом із дорослим ігрові вправи на римування); • промовляє слова в різному темпі та з різною силою голосу.

	Словникова робота	- Розвивати здатність слухати і розуміти мову дорослого, звернену до всіх дітей. - Збагачувати словник дітей різними частинами мови (іменники, дієслова, прикметники, займенники, числівники, частки, прислівники). - Вводити в активний словник дітей слова ввічливості та узагальнювальні слова.	- розуміє мову дорослого, звернену до неї та всіх дітей; - уміє співвідносити слово, що звучить, з реальними або намальованими предметами; - розуміє і вживає слова різних частин мови, крім дієприслівника; узагальнювальні слова; слова ввічливості; слова, що означають назви предметів, дій, властивостей далекого, але зрозумілого дітям оточення.
	Граматична правильність мовлення	- Вчити правильно узгоджувати слова у реченні, вживати відмінкові закінчення у словах. - Формувати вміння будувати різні за типом речення (розповідні, питальні), за складністю (прості, складні). - Вчити використовувати в реченні сполучники та сполучні слова.	
	Зв'язне мовлення	- Розвивати розуміння дітьми мови довколишніх і активізовувати мовлення дітей як засіб спілкування. - Підтримувати й розвивати діалогічне мовлення дітей. - Привчати дітей розповідати словами не лише про те, що вони бачать, а й про минулі події, стимулювати їх складати оповідки. - Вчити відповідати на запитання, відтворюючи зміст літературного твору.	- розуміє запитання дорослого та відповідає на нього окремими фразами, діями, жестами; - звертається до дорослого з простими запитаннями (Що це? Як? Де? Чому? Коли?); - легко повторює за дорослим слова, фрази; - розповідає про побачене та пережите окремими фразами, кількома реченнями, які розмежовуються словами “тут”, “там”, “цей”, “ось”; - за допомогою запитань дорослих відтворює зміст казки, оповідання, розповіді, сюжетної картинки.
	Мовленнєвий етикет		- вживає слова прохання, подяки, вибачення; - вітається та прощається з дорослими; - веде розмову без зайвих жестів; - намагається не вживати у мовленні слів-“паразитів”; - не втручається в розмову дорослих.

Молодший вік

Освітня лінія	Зміст	Освітні завдання	Показники компетентності
Особистість дитини	Здоров'я та фізичний розвиток	- Охороняти і зміцнювати здоров'я дітей засобами різних видів гартувальних процедур, рухливих ігор, формування правильної постави. - Підводити дітей до розуміння, що природа, земля - важливі чинники здоров'я. Формувати навички правильної поведінки у природному довкіллі. - Формувати потребу дотримання емоційного комфорту	- має уявлення про свій організм, різні частини тіла, розуміє, чому треба виконувати фізичні вправи, загартовуватися, дотримуватися норм особистої гігієни; - охоче займається фізичними вправами, із задоволенням бере участь у різних організаційних формах роботи з фізичного виховання; - володіє технікою виконання рухів, прагне виконувати рухові дії правильно і гарно; - вільно ходить і бігає, природно координуючи рухи рук і ніг, не човгає ногами, не опускає голови; володіє різними видами ходьби та бігу; - стрибає, енергійно відштовхуючись обома ногами і м'яко приземляючись; - виконує різноманітні вправи в повзанні й лазінні, вміє зберігати рівновагу, кидати й прокочувати предмети, ловити м'яч кистями рук, не притискаючи його до грудей; - катається на санчатах, лижах, велосипеді, плаває; - розрізняє людей за статтю, віком, а також здорову людину від хворої (за зовнішнім виглядом, самопочуттям); - усвідомлює, що людина народжується, проходить різні етапи життєвого циклу; - називає і відрізняє основні групи їжі - овочі, фрукти, каші; знає їх роль у забезпеченні здоров'я; орієнтується в ознаках спраги і голоду, вміє їх ідентифікувати; - розуміє важливу роль питної води; - усвідомлює основні вимоги до режиму та гігієни харчування, дотримується правил культурної поведінки за столом; - володіє вміннями і навичками особистої гігієни, вміє доглядати порожниною рота; самостійно мити руки й обличчя, користуватися лом, рушником, носовичком,
	Безпека життєдіяльності	- Ознайомлювати дітей з основними небезпечними чинниками довкілля: природними, побутовими, транспортними, які забруднюють навколишнє середовище. - Пояснювати, що загрозою здоров'ю і життю можуть стати дрібні та гострі предмети, які діти беруть у рот. - Вчити дітей правильного поводження з незнайомими людьми.	
	Здоров'я та хвороба	- Формувати елементарні поняття як уникнути хвороб і травм, що є шкідливим для здоров'я. - Давати дітям знання про користь фізичних вправ, за гартувальних процедур для збереження здоров'я. - Формувати уявлення про різницю та подібність загального вигляду дітей і дорослих	

	Гігієна життєдіяльності	• Привчати дітей стежити за охайністю одягу під час занять із фізичної культури, самостійно переодягатися. Прищеплювати гігієнічні навички. • Сприяти дотриманню дітьми режиму дня та забезпечувати фізичний розвиток. • Закріплювати вміння самостійно виконувати гігієнічні процедури та дотримуватись культури споживання їжі. • Виконувати профілактичні заходи з метою запобігання захворюванням.	причісуватися; • розуміє вплив розпорядку дня на здоров'я; • розуміє, що стан погоди впливає на настрій; • усвідомлює, що потрібно негативно ставитися до шкідливих звичок і намагатися уникати їх; • розуміє оздоровчі функції національних страв; знає про небезпеку, яку можуть становити для людини гострі, кучі, дрібні предмети, ліки, хімічні речовини; знає елементарні правила пожежної безпеки; • знає елементарні правила поведінки на дорозі, має уявлення про дію світлофора, призначення пішохідного переходу; • орієнтується у правилах поведінки з незнайомцями; • знає правила поведінки біля водойми у літній і зимово-весняний періоди; • має елементарні знання про правила поведінки з домашніми тваринами та правила безпеки під час спілкування з ними; • має уявлення про отруйні гриби та ягоди.
	Рухова активність та саморегуляція	• Вчити дітей вільно ходити та бігати, природно координуючи рухи рук і ніг, привчати до поперемінного рухання руками в такт ходьбі, орієнтуванню у просторі; вчити оволодівати різними видами ходьби та бігу, іншими основними рухами. • Виховувати інтерес до фізичних вправ, рухливих ігор, вправ спортивного характеру. • Вчити техніці виконання загально розвивальних вправ. • Формувати вміння виконувати основні рухи (лазіння, стрибки, рівновага, ходьба, біг, метання), зберігаючи правильну поставу.	

«Дитина в соціумі»	Формування основ духовно- моральних якостей	• Продовжувати формувати елементарні уявлення про те, що таке добре і що таке погано. • Стимулювати прагнення до самостійності, доброзичливе ставлення до дорослих і дітей; допомагати під час одягання (роздягання). • Розвивати товариські взаємини між дітьми, вміння спільно гратися і діяти. • Виховувати культуру поведінки за столом. • Виховувати бережне ставлення до іграшок та книг. • Формувати відповідальність за свій одяг (не розкидати, тримати в чистому та охайному вигляді). • Формувати навички організованої поведінки вдома, на вулиці, у громадських місцях; навчати бути уважним до дорослого та до його звернень. • Формувати гуманні почуття, елементарні уявлення про доброту, чуйність, товариськість, уважність; удосконалювати форми ввічливого звертання до дорослих та однолітків. • Виховувати прагнення стримано поводитися, припустимої поведінки, належну дистанцію різними людьми. • Формувати у дітей елементарне почуття гумору	• знає та називає членів сім'ї, родини; • розуміє значення добрих взаємин і порядку; • виявляє активність та ініціативу у спілкуванні з довколишніми, охоче включається в спільну діяльність; • уміє спокійно гратися поруч із дітьми, вступає у спілкування з приводу іграшок, ігрових дій; • має друзів, до яких виявляє особливу прихильність; ставиться приязно до однолітків; • поводить за столом відповідно до норм культурної поведінки; • надає допомогу, вміє виявити співчуття за своєю ініціативою; • дотримується простих правил поведінки на вулиці, у громадських місцях; • відчуває межу припустимої поведінки, належну дистанцію у взаєминах з різними людьми; • використовує загальноприйняті форми вітання, звертання, прощання, подяки; • бережливо ставиться до іграшок, книг, свого одягу; • розрізняє добрі і погані вчинки, може оцінити вчинок; • має елементарне почуття гумору.
--------------------	---	--	--

	Народознавство	• Залучати малят до споконвічних національних цінностей у процесі ознайомлення з малими формами українського народного фольклору (потішками, забавлянками, колис ковими, лічилками), народними іграми. • Ознайомлювати з народними звичаями і традиціями, пов'язаними зі святкуванням (Святого Миколая, Різдва, Великодня, Стрітіння), залучати до активної діяльності. Формувати інтерес та повагу до українських звичаїв і традицій. • Ознайомлювати з виготовленням української народної іграшки з глини, дерева. • Ознайомлювати з українським національним одягом, предметами побуту та традиціями національної кухні. Викликати інтерес до національної культури. • Виховувати повагу до сім'ї, родини.	• володіє культурою сприйняття предметного національного середовища; • прагне підтримувати порядок і затишок в оселі, прикрашати її рушниками, серветками, посудом та іншими національними побутовими предметами; • відображає в кольорах, лініях, ритмі, співах, рухах, музикуванні емоційні враження від ознайомлення з народними звичаями і традиціями, предметами довкілля; • має загальні уявлення про календарні, обрядові, народні сезонно-обрядові, родинно-побутові свята, традиції, їх відзначення у родині, дитячому садку; • має знання про народні традиції, передає свої враження від участі святкування календарно-обрядових свят у розповіді; • знає народні ігри, потішки, забавлянки; • милується виробами народних умільців, речами ужиткового мистецтва.
--	-----------------------	---	--

«Дитина у природному довкіллі»	Природа планети "Земля"* Життєдіяльність людини у природному довкіллі*Всесвіт*	• Виховувати бережне ставлення до довкілля. • Давати дітям знання про зміни, які відбуваються в житті рослин, тварин відповідно до пір року. • Узагальнювати уявлення дітей про свійських та диких тварин (будова тіла, умови існування, спосіб живлення, пересування). Вчити розрізняти основні частини їхнього тіла.	• розуміє, що сонце знаходиться на небі, воно світить, зігріває все навкруги, несе тепло до землі рослинам, тваринам і людині; • визначає властивості води, снігу, льоду; • відрізняє пісок від глини і визначає їх властивості; • розрізняє і класифікує дерева, овочі, фрукти, квіти, трав'янисті рослини; • встановлює прості причиново-наслідкові зв'язки, пов'язані з сезон-ними змінами; • називає пори року і визначає їх характерні ознаки; • визначає стан погоди (іде дощ, сніг; дме вітер, світить сонце тощо); • визначає стан неба у різну погоду; • милується природою рідного краю, бережно ставиться до її об'єктів; • знає будову рослин; • цікавиться природою свого регіону (рослини, тварини); • називає свійських і диких тварин, птахів та умови їх існування; • намагається дотримувати правил поведінки у природному довкіллі: не рве квітів, не руйнує мурашників, не ловить метеликів, не завдає шкоди жукам; • доглядає за рослинами, тваринами; • усвідомлює, що життя і здоров'я людини залежать від довкілля; • цікавиться світом навколоземного простору, радіє красі зоряного неба.
--	---	--	--

«Дитина у світі культури»	Предметний світ	• Заохочувати дітей до активної діяльності, стимулювати пізнання, ініціативність, зосередженість у процесі ознайомлення з довкіллям, бажання робити щось корисне не лише для себе, а й для інших. • Формувати активне, різноманітне, розгорнуте орієнтування у світі речей. • Удосконалювати наочно-образне мислення, навчати дитину обстежувати та вивчати нове, визначати схоже, відмінне, об'єднувати за певними ознаками, частково аналізувати, узагальнювати як за зовнішніми ознаками, так і за функціональними, тобто за їх вживанням. • Формувати у малюків практичні вміння із засвоєння сенсорних еталонів та наочних моделей для розв'язання нових життєвих завдань. Формуючи сенсорні еталони, навчати дітей за допомогою аналізаторів активно обстежувати предмети, визначати їх зовнішні ознаки (форму, розмір, колір). • Вчити малюків практичних умінь; докладати зусиль для одержання результату, радіти продуктам своєї та чужої праці; переживати гордість за виконане доручення, за дії, що схвалюють дорослі. • Формувати духовний світ дитини, спрямовувати на усвідомлення дитиною себе, людей, які її оточують, суспільного життя.	• дотримується правил співжиття в колективі, виявляє при цьому чемність, толерантність; • прагне підтримувати порядок і затишок у житловому приміщенні, вдома та у дитячому садку, дбайливо ставиться до предметів побуту й іграшок, свого одягу та взуття; • прагне висловлювати елементарні судження про свої досягнення; • зацікавлено ставиться до предметного довкілля, доречно застосовує отримані раніше знання; • називає предмети домашнього побуту і вжитку, знає їх застосування; • за допомогою дорослого обстежує предмети, визначає їх зовнішні ознаки, застосовуючи різні аналізатори. • виявляє позитивне ставлення до трудових завдань; • роздягається та одягається у певній послідовності; • зашнуровує черевики з допомогою дорослих; • розчісує волосся, користуючись індивідуальним гребінцем; • миє руки, користується рушником; • старається їсти акуратно; • підтримує порядок у груповій кімнаті (після гри кладе іграшки на відведене місце, витирає пил зі стола, стелажів); • допомагає вихователю у підготовці до занять, розкладаючи матеріал, а після заняття – збирає його; • допомагає помічникові вихователя накривати на стіл; • прибирає на ігровому майданчику; • доглядає за квітами та мешканцями куточка живої природи; • садить і доглядає за висіяними горохом, квасолею, квітами, висадженою цибулею; • збирає врожай зі свого городу; • узимку підгодовує пташок.
	Образотворча діяльність	• Ознайомлювати дітей із видами образотворчого мистецтва (роботи класиків та сучасних митців). Виховувати стійкий інтерес цілеспрямованого характеру до художньо-творчого образотворення. • Вчити порівнювати форми з геометричними еталонами,	• уміє користуватися матеріалами та інструментами для художньо- трудових дій; • свідомо ставиться до образотворення, планує свої дії, обговорює кінцевий результат, виправляє помилки; • бережно ставиться до своїх виробів; • у спільній роботі узгоджує свої дії з діями інших; • має найпростіші уявлення про види образотворчого мистецтва;

		називати кольори та деякі відтінки; використовувати у роботі пензлі різної товщини та форми; навчати елементарних прийомів композиції. • Формувати вміння під час конструювання змінювати способи будівництва, складати нескладні будівлі з'єднанням. • Удосконалювати набуті та засвоювати нові технічні навички образотворення, спонукати використовувати ці навички у самостійній художній діяльності; передавати форму, колір і характерну будову предметів та об'єктів; виявляти за допомогою кольору ставлення до зображуваного. Розвивати елементи художньо-зображувальної творчості, експериментально-пошукову діяльність.	• знає назву матеріалів та інструментів для художньо-творчої роботи; • з радістю прикрашає до свят групову кімнату власними виробами; • під час роботи виявляє творчість, фантазію, самодіяльність; • експериментує з фарбами та різними матеріалами; • вирізняє у виробках образотворчого мистецтва самотність, неповторність, оригінальність; • уміє розрізняти деталі будівельного матеріалу; • створює елементарні споруди комбінуванням знайомих форм, розташовує їх залежно від стійкості деталей на площині; • має елементарні уявлення про властивості паперу, працює з пазлами, складає картинки за сюжетом знайомої казки; • працює з рухомим конструктором, уміє визначати основні деталі; • створює споруди з піску, снігу, виокремлюючи деталі.
	Музична діяльність	• Розвивати здатність захоплюватися, емоційно переживати, радіти, слухаючи музичні твори. • Розвивати співочі навички дітей. • Формувати вміння виразно пластично рухатися, передаючи настрій і характер музичного образу. • Виховувати любов до краси виконання народних обрядів; розвивати пластичність рухів у народних дійствах. • Заохочувати до активної участі в українських народних іграх, хороводах, танцях.	• під час слухання музичних творів орієнтується в характері мелодії, настрої; • розрізняє контрастну динаміку звучання, тембр музичних іграшок та інструментів; • співає нескладні пісні, володіючи навичками розподілу дихання; • намагається співати злагоджено, протяжно; • рухається правильно, відображаючи ритм і темп музики; • виконує рухи з атрибутами та образні рухи; • танцює, виконуючи танцювальні рухи: "пружинка", притупування однією та обома ногами, плескання в долоні, кружляння по одному та парами, "веселі ручки"; • виявляє фантазію під час виконання танцювальних рухів; • бере участь у музичній грі-драматизації на тему українських народних пісень, ігор; • охоче водить хороводи.

	Театральна діяльність	Розвивати вміння стежити за розвитком подій у казці, оповіданні, вірші, виставі. Вчити розповідати про свої враження від перегляду вистав, копіювати героя, який привернув увагу. • Формувати сприйнятливості до художніх творів, музики, стійкий інтерес до них. • Заохочувати до активної участі в показах театралізованих дійств. • Формувати вміння виконувати певні ролі не тільки у співпраці з дорослим, а й з однолітками. • Розвивати вміння користуватися засобами інтонаційної виразності (сила голосу, тембр, темп мовлення)	• намагається в рухах передати прості образно виразні дії того чи того персонажа, повторює ці рухи з іграшками; • дає змогу іншим дітям зіграти свою роль; • висловлює власні судження щодо поведінки героя; • під час передачі образу використовує засоби інтонаційної виразності.
	Літературна діяльність	• Сприяти запам'ятовуванню віршів і утримувannya їх у пам'яті. Формувати вміння читати вірші напам'ять виразно, не пропускаючи і не змінюючи порядку слів у тексті. • Формувати вміння помічати в казках повтори, пісеньки та їх відтворювати. • Залучати дітей до інсценування знайомих казок, дослівного відтворення тексту, відповідної інтонації, рухів, жестів, міміки героїв твору. • Спонукає дотримуватися правил користування книжкою.	• розуміє, емоційно сприймає та розповідає українські народні казки, пісеньки, забавлянки, оповідання; • відтворює окремі фрази, частини художнього тексту за допомогою навідних запитань педагога; • помічає особливості казки: звороти, повтори; • розуміє та виразно читає поетичні твори; • передає риму вірша, ритм народної забавлянки; • передає емоційну виразність окремих речень під час вивчення вірша напам'ять; • переказує добре знайомі художні твори за допомогою навідних запитань та підказувань; • передає речення в питальній інтонації; • відтворює рухи, жести героїв за текстом літературного твору; • розглядає ілюстрації, пригадуючи зміст художнього твору; • дотримується правил користування книжкою.

«Гра дитини»	Гра як провідна діяльність Формування особистості в грі	• Заохочувати дітей до самостійності під час вибору гри, спонукати до активної участі в ній. Викликати за допомогою ігрової діяльності позитивні емоції, бадьорий настрій. • За допомогою ігор продовжувати ознайомлювати з властивостями предметів, розвивати інтерес до довколишнього, допитливість, бажання експериментувати, доводити тощо. Розвивати мовлення, збагачувати словник дітей. Заохочувати рухову активність, виховувати інтерес до гри. • Розвивати та виховувати елементарну ігрову культуру поведінки: дотримуватися правил гри, гратися з іншими дітьми, доводити розпочату гру до кінця. Вчити бережно ставитися до іграшок.	• виявляє активність у різних видах ігрової діяльності з однолітками та дорослим; • у спільних іграх дотримується правил моральних норм поведінки; • враховує смаки та вподобання однолітків щодо вибору виду ігрової діяльності, атрибутів, сюжету, місця гри; • намагається не конфліктувати; • намагається утримуватися від суперництва в ігровій діяльності, пропонує свою допомогу; • відчуває гордість за свої досягнення, радіє власній кмітливості та вмінням; • відрізняє ігрову діяльність від інших видів діяльності; • знає, що існують різні види ігор; • використовує за призначенням атрибути до ігор; • уперше виявляє спроби враховувати власності предметів під час використання їх у грі; • виявляє зацікавленість спільною грою; • цікавиться своєю роллю у грі; • передає в іграх свої враження від спілкування з довкіллям; • передає в іграх види діяльності та взаємини дорослих.
Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі	Сенсорні еталони Елементарні математичні	• Розширювати і збагачувати первинне орієнтування дитини у навколишній дійсності, використовуючи сенсорні еталони, удосконалюючи уміння обстеження предметів та об'єктів тощо. • Формувати уявлення про число, множину. • Ознайомлювати з формою, величиною предметів. • Ознайомити з площинними та об'ємними фігурами • Вчити орієнтуватися у просторі та часі. • Навчити кількісній та порядковій лічбі. • Навчити об'єднувати предмети та об'єкти за основною або однією ознакою.	• лічить предмети в межах 5, вживаючи числівники; • порівнює контрастні за кількістю множини предметів (один - багато); • визначає період доби на основі спостереження за природними ознаками (сонце встає - ранок, сонце високо над головою - день тощо), як пріоритетний орієнтир, власні дії дитини, дії дитини разом з дорослими; • розрізняє і називає геометричні фігури: площинні - квадрат, круг, трикутник; об'ємні - куля, куб; • порівнює та добирає контрастні за величиною предмети; • класифікує предмети за однією ознакою; • володіє прийомами порівняння множин за кількістю, способом накладання та прикладання елементів однієї множини до елементів іншої

Мовлення дитини»	Звукова культура мовлення	• Розвивати мовленнєвий слух та моторику артикуляційного апарату. • Виробляти чітку дикцію під час вимови звуків. • Здійснювати підготовку до вимови складних щодо артикуляції звуків ([ш], [ж], [ч], [щ], [л]), виправляти загальне пом'якшення вимови. • Вчити користуватися засобами інтонаційної виразності мовлення (тон, тембр голосу, темп, наголос, сила голосу). Не допускати швидкого темпу мовлення.	• чітко і правильно вимовляє голосні та приголосні звуки, крім [р]; володіє правильною вимовою шиплячих [ш], [ж], [ч]; • має розвинений фонематичний слух; диференціює як далекі, так і близькі фонemi у словах; • правильно вимовляє звук [г], визначає слова, у яких він є. • володіє розповідною, питальною, окличною інтонаціями; • промовляє слова в різному темпі та з різною силою голосу; • розрізняє поняття “звук”, “слово”.
	Словникова робота	• Збагачувати словник новими словами, сприяти засвоєнню дітьми раніше невідомих слів і нових значень слів, які є в лексиконі дітей. • Забезпечувати засвоєння значень слів і їх доречне вживання відповідно до контексту висловлювання, ситуації, в якій відбувається спілкування. • Активізувати словник застосуванням дітьми слів у різних мовленнєвих ситуаціях. • Вчити культури мовлення.	• розуміє й активно вживає слова всіх частин мови; • вживає узагальнювальні слова, слова з однаковими суфіксами та префіксами; спільнокореневі слова; • правильно вживає синоніми, антоніми, образні поетично-художні вирази, звуконаслідувальні слова; • вживає слова відповідно до контексту висловлювання
	Граматична правильність мовлення	• Розвивати розуміння граматичних форм, формувати вміння і правильно вживати їх у мовленні. • Формувати вміння узгоджувати іменники з прикметниками в роді та числі, вживати прийменники: на, до, від, замість, по. • Вчити правильно вживати іменники знахідного й орудного відмінків. • Розвивати здатність правильно будувати прості поширені речення зі сполучниками; складносурядні й складнопідрядні речення.	• оволодіває основними граматичними формами (рід, число, відмінок), правильно вживає рід і число іменників; • засвоює закінчення родового та знахідного відмінків, кличний відмінок; • утворює нові слова за допомогою префіксів за-,з-, на-, суфіксів, що виражають зменшеність та збільшеність предмета, емоційну оцінку пестливості; • добирає однокореневі слова; • використовує у мовленні складні слова; • правильно вживає теперішній, минулий і майбутній час дієслів; • вживає ступені порівняння прикметників; • узгоджує іменники з прикм. в роді та числі; • будує прості, поширені речення з прийменниками, сполучниками, однорідними членами речення, з прямою мовою; • будує складносурядні та складнопідрядні речення зі сполучниками та сполучними словами.

	Зв'язне мовлення	• Вчити дитину вести діалог, розвивати вміння слухати і розуміти мовлення, звернене до неї, вступати в розмову і підтримувати її, відповідати на запитання і самому запитувати, пояснювати. • Розвивати монологічне мовлення: формувати вміння слухати і розуміти зв'язні тексти, будувати самостійні висловлювання різних типів.	• відповідає на запитання за змістом сюжетних та предметних картинок, художніх текстів, театральних вистав; • разом із дорослим складає описові розповіді (3-4 речення) про іграшки, предмети, зображення на картинках; • переказує за допомогою запитань добре знайомі казки; • використовує в мовленні образні вирази (з текстів забавлянок, казок), звуконаслідувальні слова, фразеологічні звороти, приказки; • частково володіє культурою мовного спілкування.
	Мовленнєвий етикет	• Вводити в активний словник дитини форми вітання та прощання, форми ввічливого прохання; подяки; вибачення ("Пробачте", "Пробач", "Вибачте", "Вибач"); форму ввічливого звертання на "Ви" до дорослих. • Привчати дітей, звертаючись до дорослих, однолітків, дивитися у вічі, не втручатися в розмову дорослих, говорити спокійно, природним голосом, не жестикулювати, не зачіпати співрозмовника. • Вчити першими вітатися зі старшими, називаючи їх ім'я та по батькові; звертаючись до дітей, називати ім'я дитини. • Вчити під час розмови виявляти стриманість, вислуховувати співрозмовника до кінця, не перебивати його.	• активно вживає слова ввічливості: вітання, прощання, вибачення, подяки; • вислуховує співрозмовника; • говорить спокійним голосом; • вітається, називаючи ім'я дитини, ім'я та по батькові дорослого; • не втручається у розмову дорослих.
	Пропедевтика підготовки руки дитини до письма	• Розвивати дрібну моторику кисті та пальців руки, просторові уявлення, використовуючи дидактичні ігри, пальчикову гімнастику. • Розвивати дрібні м'язи руки, передпліччя, координацію рухів очей і рук під час образотворчої діяльності.	• виконує вправи пальчикової гімнастики; • ліпить (глина, пластилін, тісто), малює, аплікує; • грається піском, природним матеріалом (камінці, палички, горіхи тощо) та предметами домашнього вжитку (корки від пластикових пляшок, мотузки, прищіпки); • викладає візерунки з мозаїки, нескладні зображення з лічильних паличок; • викладає зображення за допомогою пазлів; • стискає і розтискає Гумові іграшки; • застібає (розстібає) гудзики, кнопки різної величини на спеціально виготовлених посібниках та на одязі.

Середній вік

Освітня лінія	Зміст	Освітні завдання	Показники компетентності
«Особистість дитини»	Здоров'я та фізичний розвиток	- Дитина знає, як захистити себе від несприятливих явищ природи, що природа впливає на емоції, почуття. - Продовжувати роботу зі зміцнення здоров'я дітей, гартування їхнього організму. - Формувати уявлення про вплив негативних емоцій на стан здоров'я. - Поглиблювати знання про оздоровчі аспекти побуту українського народу: одяг, посуд, їжа та ігри-забави. - Формувати уявлення про вплив природи на стан органів організму дитини, захищати свій організм від переохолодження та перегрівтя.	- дотримується норм особистої гігієни, культури поведінки за столом; - розуміє потребу загартування, із задоволенням бере участь у загартувальних процедурах, має потребу в активній руховій діяльності; - виявляє інтерес до результатів рухової діяльності; може добре тримати рівновагу, стежити за положенням свого тіла під час виконання різноманітних вправ; - уміє ходити з вільними, природними рухами рук, тримаючись прямо; бігає легко, ритмічно, володіє різними видами ходьби та бігу; - упевнено стрибає з місця, відштовхуючись обома ногами й змахуючи руками; - вміє лазити по гімнастичній стінці довільним способом, не пропускаючи щаблів; - дотримує певних інтервалів під час руху в
	Безпека життєдіяльності	- Продовжувати ознайомлювати з правилами пожежної безпеки, дорожнього руху. - Формувати знання про небезпеку поводження з гострими, ріжучими предметами та ліками. - Вчити правил поводження з незнайомими людьми. - Удосконалювати знання дітей про правила безпечної поведінки в довіллі.	- різних видах шиккування, добре орієнтується у просторі; - виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно з'їжджає на санчатах із гірки, їздить на триколісному й двоколісному велосипедах, катається на лижах, плаває, виявляє витримку та наполегливість; - називає основні частини тіла людини, функції деяких органів;

	Здоров'я та хвороба	• Продовжити ознайомлювати дітей з органами тіла людини, його функціями. • Формувати уявлення про профілактичні вправи для збереження зору та слуху. • Формувати елементарні уявлення про інфекційні хвороби (ангіна, нежить, грип), чинники, які їх викликають, ознаки захворювання. • Формувати елементарні навички першої допомоги хворому дорослому. • Привчати дотримуватися рухового та повітряного режимів. • Формувати уявлення про вплив їжі на здоров'я, виробляти навички гігієни харчування.	• розуміє значення руху в оздоровленні людини; • виконує загартувальні процедури та розуміє їх значення для здоров'я; • розуміє, що брудна вода - загроза для здоров'я, знає цілющі властивості води; • виконує гігієнічні процедури; • доглядає за чистотою свого тіла; • має практичні навички використання природних чинників в оздоровленні; • знає основні правила захисту від інфекційних хвороб, надання першої допомоги хворій людині; • розуміє, що шкідливі звички впливають на здоров'я, намагається їх позбутися; • має знання про оздоровчі аспекти побуту українського народу; • розуміє потребу користування індивідуальними предметами гігієни; • розуміє необхідність дотримання режиму дня для здоров'я людини;
	Гігієна життєдіяльності	• Формувати правильну постанову; закріплювати навички гігієни та самообслуговування. • Вчити дотримуватись культури поведінки за столом під час споживання їжі. • Формувати уявлення про цілющі властивості води для здоров'я людини.	• усвідомлює вплив санітарного стану приміщення на здоров'я людини; • має навички культури поведінки за столом та гігієни харчування; • відрізняє корисні рослини від шкідливих та отруйних; • підтримує добрі взаємини з дітьми та дорослими;

	Рухова активність та саморегуляція	• Вчити ходити із зміною темпу та напрямку, з пересуванням через предмети, поставлені на підлогу. • Навчати дітей під час бігу ставити ногу на землю з носка, тримаючи тулуб рівно, з невеликим нахилом вперед. • Домагатися, щоб діти під час лазіння по гімнастичній стінці та драбинці вгору та вниз не ставили одночасно руки та ноги на один східць, а переступали через нього однією ногою. • Формувати у дітей вміння якісно виконувати стрибки. • Вчити шикуватись з колони по одному в пари і з пар в одну колону, як на місці так і під час ходьби	• розуміє причини виникнення пожежі; • має поняття про різні види переходів, дорожні знаки для пішоходів, правила поведінки у транспорті та біля дороги; • розуміє небезпеку від користування гострими, ріжучими та вибухонебезпечними предметами; небезпеку самостійного користування ліками і термометром, електроприладами; • знає про те, як треба поводитися з чужими та домашніми тваринами; • усвідомлює, що в зимовий період небезпечно ходити під дахами та балконами, з яких звисають бурульки; • розуміє, що вживання сумнівних ягід, плодів, рослин може спричинити отруєння.
«Дитина в соціумі»	Формування основ духовно- моральних якостей	• Формувати моральну позицію дитини, ціннісні орієнтири, інтереси та потреби. • Виховувати позитивні почуття до рідних, повагу до старших. • Сприяти розвитку дружніх взаємин між дітьми, проявів турботи про ровесників та інших дітей. • Виховувати ініціативність у становленні товариських взаємин з однолітками, вміння проявляти турботу про молодших дітей.	• має уявлення про сім'ю, родину та родинні взаємини: взаємодопомогу, турботу, любов; • розповідає про домівку, своїх рідних, називає їхні імена, прізвища, професію; • прагне до позитивних форм поведінки, уважна до оцінок дорослих; • дотримується елементарних правил культури спілкування з дорослими й однолітками; • намагається оцінити дії та вчинки інших людей з позиції відомих правил та оцінок • уміє порадити за однолітків; звертаючись до них, виявляє вміння зрозуміти їх, допомогти їм; • виявляє посильну турботу про літніх людей; • прагне виконувати трудові доручення дорослих, діяти разом із ними; • володіє необхідними культурно-гігієнічними навичками, охайно одягається; • уміє культурно поводитися у громадських місцях, за столом; • прагне створити затишок у рідній домівці, має знання про якості та використання предметів домашнього вжитку; • має почуття гумору.

	Основи правової культури	• Формувати правову культуру особистості, поняття про права й обов'язки; вчити поважати права інших людей. • Давати знання про те, що кожна людина своєрідна, неповторна, народилася на світ, щоб жити і бути щасливою, ніхто не має зазіхати на це право. Формувати у дітей поняття про життя як найвищу цінність.	• усвідомлює, що для життя людини потрібні їжа, вода. Відрізняє корисну їжу від шкідливої; • розуміє про різні види відпочинку і бере активну участь у його проведенні; • знає, що немає більшої цінності, ніж здоров'я; • виявляє ввічливість, культуру поведінки у спілкуванні з дорослими й однолітками; • поважає право на ім'я інших, не дає товаришам прізвиськ; • розуміє, що сім'я - основа життя людини, об'єднує найрідніших людей і складається з батьків і дітей; • має елементарні уявлення про права та обов'язки дитини; • знає, що має право на щасливе життя; • знає, що кожна людина має ім'я, яке вказує на належність до певної статі; • називає своє місце в родині з різних позицій: онук (онучка), син (дочка), брат (сестра); • знає свою повну адресу; • має уявлення про те, що на планеті живе багато людей із різними відмінностями, які розмовляють різними мовами, але їх усіх треба поважати; • виявляє інтерес до навчання; • пояснює своє місце та обов'язки в родині; • усвідомлює, що лише завдяки спільним зусиллям можна підтримувати порядок в оселі, в дошкільному навчальному закладі; • правильно вживає назви трудових дій, пов'язаних із певним трудовим процесом; • старанно виконує обов'язки чергових у їдальні, на занятті, в куточку живої природи.
--	--	--	---

	Народознавство	• Ознайомлювати дітей із народними національними оберегами (калина, верба, віночок, сорочка-вишиванка тощо). • Ознайомлювати з минулим рідного краю, заохочувати дітей до пізнання свого родоводу. • Залучати дітей до української національної обрядовості, підготовки та відзначення народних свят, звичаїв і традицій. • Розвивати у дитини такі риси характеру, як щирість, гостинність, доброта, щедрість через багатство національного фольклору (казки, загадки, скоромовки, прислів'я, приказки, пісні та народні ігри). • Формувати знання дітей про побут українського житла, українську іграшку, посуд, одяг.	• володіє елементарними трудовими навиками, бережно ставиться до результатів людської праці; • дотримується норм культури спілкування, поважає інших, турбується про них, виявляє привітність та гостинність, пошану до старших; • дотримується родинних звичаїв і традицій під час відзначення різних свят; • має загальні уявлення про культуру українського народу, про звичаї та традиції, про споконвічне прагнення українців до краси; • емоційно сприймає народну іграшку, традиційний одяг, вироби народних майстрів; • розуміє, що Україна є Батьківщиною, що в українців є своя мова, звичаї та традиції, календарно-обрядові свята, різні символи. Виявляє стійкий інтерес до історії рідної землі; • має уявлення про житло, предмети народного декоративно-ужиткового мистецтва, їх використання в повсякденному житті, народну іграшку, вишивку, український національний одяг, сім'ю та сімейні традиції в Україні; • милується виробами народного декоративно-ужиткового мистецтва, охоче слухає різноманітні народні пісні, дивиться і емоційно сприймає виконання хореографічних композицій у виконанні дорослих і дітей; • бере участь у дійствах календарно-обрядових свят; • виявляє ініціативу, відтворює кращі зразки народного фольклору та речей народно - ужиткового мистецтва.
«Дитина у природному довкіллі»	Природа планети "Земля"	Підводити дітей до визначення суттєвої, спільної для всіх об'єктів природи ознаки: вода, земля, пісок, глина, каміння, повітря - не росте, не живиться, не розмножується. • Розкривати дітям найелементарніші зв'язки між явищами природи і змінами в житті	• визначає зміни у природному довкіллі; • розрізняє пори року; • визначає стан погоди (дощ, сніг), стан повітря (холодне, тепле, гаряче); знає, якою є погода у весняно-літній та осінньо-зимовий періоди; • усвідомлює, що вітер - рух повітря; • визначає властивості піску, глини, ґрунту; основні ознаки води (на дотик, за смаком, за кольором), вода - це рідина; дощ і калюжі – це вода; • називає пори року і визначає зміни в
	Життєдіяльність людини у природному довкіллі		

	Всесвіт	рослин (без води рослина засихає; менше світить сонце - листя змінює свій колір). • Ознайомлювати дітей із кімнатними рослинами та умовами, необхідними для їх росту. • Підтримувати практичні дослідницькі вміння з догляду за рослинами. • Сприяти ознайомленню дітей із різноманітним світом тварин (свійських і диких), їх зовнішньою будовою, з умовами їх існування. • Підтримувати бажання дітей до розуміння взаємозв'язків у природі. • Давати уявлення про природоохоронну діяльність людини.	рослинному і тваринному світі; • класифікує об'єкти: дерева, кущі, квіти, овочі, фрукти, птахи, комахи, тварини та називає їх; • називає кімнатні рослини (бегонія, герань, лілія амазонська, колеус, бальзамін тощо), знає основні правила догляду за ними; • доглядає за квітами в куточку природи, рослинами на грядці; прополнює їх, підживлює, висаджує; • бере участь у пошуково-дослідницькій діяльності; • розпізнає свійських птахів та їхніх дитинчат; • розпізнає диких і свійських тварин, знає їхні особливості, спосіб пересування та називає тих, які є у регіоні; • розуміє, що бджоли роблять мед із нектару квітів; бджіл розводять на пасіках, мухи і комарі - корм для жаб, ящірок, ластівок; • має уявлення про рослини і тварин, занесених до Червоної книги України (рослини - анемона, пролісок, фіалка тощо; тварини - білка, лось тощо), і тих, які є у Карпатському заповіднику; • розуміє, що в довкіллі немає ані корисних, ані шкідливих тварин - усі однаково важливі; • бачить красу рідної землі, бережно ставиться до об'єктів природи; • дотримується правил поведінки на природі, в зонах відпочинку; • цікавиться зоряним небом і планетами Сонячної системи, їх особливостями.
--	----------------	--	--

«Дитина у світі культури»	Предметний світ	• Сприяти Формувати вміння орієнтуватися в багатогранному предметному світі, класифікувати та співвідносити предмети за їх ознаками (матеріалом), функціональним призначенням і використанням, встановлювати найпростіші причиново-наслідкові зв'язки, цілісно сприймати предмет, ситуацію. • Спонукає до запитань, роздумів, спонтанних образних асоціацій • Формувати уявлення про процес діяльності: постановка мети - виконання дії - результат; ініціювати бажання вносити у кінцевий продукт своєрідність та неповторність. • Формувати досвід особистості, який збагачує її почуття, дає практичні вміння, бажання докладати зусиль для одержання результату. • Формувати вміння усвідомлювати свою своєрідність і своє місце в суспільстві. Розвивати здатність емоційно відгукуватися на ситуацію чи зміст літературних творів.	• самостійно займається певною діяльністю, прагне підтримувати порядок і затишок у домі; • шанобливо ставиться до рідного краю, до людей, їхнього минулого; • знає, що разом із родиною живе в Україні; впізнає державну символіку (Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України); виявляє любов до своєї Батьківщини; • знає назву міста (села), в якому проживає, його визначні місця; • називає предмети побуту, коротко характеризує їх; • розповідає про свої враження від побаченого.
---------------------------	-----------------	--	--

	Предметно-практична діяльність		• уміє самостійно одягатися, роздягатися, взуватися, роззуватися; доглядати за своїм одягом і речами; • самостійно вмивається, стежить за своєю зачіскою, користується носовичком чи серветками; • сумлінно виконує обов’язки чергового в їдальні та під час підготовки до занять; • підтримує порядок у груповій кімнаті: в куточку іграшок, книги; • прибирає майданчик від опалого листя, сміття; • стежить за чистотою піску в пісочниці, перекопує пісок; • миє виносні іграшки, пере ляльковий одяг; • працює в куточку природи (підливає рослини, розпушує землю, витирає листя кімнатних рослин, годує мешканців куточка, миє годівниці); на городі (сіє насіння рослин, висаджує розсаду, підливає їх, збирає врожай); • допомагає дорослому міняти воду в акваріумі, пересаджувати рослини; • дбає про осілих птахів (разом з дорослими); • оперує нескладними економічними поняттями: “товари”, “гроші”, “торгівля”, “покупка”; • знає про ощадливе використання світла, води, газу; • визначає першочергові потреби сім’ї, розуміє, що часом необхідно відмовитися від бажання придбати якусь річ; • розуміє, як можна придбати товар; • має уявлення про різноманітні торговельні заклади й товари, що їх вони продають; • знає, що речі, які викидають, проходять вторинну переробку; • знає, що сміття потрібно сортувати і викидати у різні контейнери.
	Світ мистецтва		• впізнає народну іграшку та захоплюється витворами українського мистецтва; • емоційно реагує на тембр, ритм, лад музичних творів; • цілісно сприймає і розуміє зміст художніх творів та їх жанр; • емоційно відгукується на виставу, співчуває героям, реагує на їхні вчинки.

	Образотворча діяльність	• Розвивати стійкий інтерес до образотворчого мистецтва. • Формувати вміння емоційно сприймати твори мистецтва, розповідати про них. • Ознайомлювати з видами образотворення: графіка, живопис, декоративно-ужиткове мистецтво, скульптура, архітектура; жанрами: живопис, портрет, пейзаж, натюрморт. • Удосконалювати набуті навички образотворення, вміння використовувати засоби передачі предметів і явищ довкілля (лінія, крапка, мазок, пляма, форма, композиція).	• користується в образотворчій діяльності не лише традиційними матеріалами та інструментами, а й новими; • визначає мету, завдання, планує послідовність дій; • удосконалює власні вироби, переробляє у разі потреби; • намагається знайти виробам практичне застосування; • дотримується правил безпеки під час занять образотворчою діяльністю; • самостійно прибирає робоче місце після закінчення роботи; • цілеспрямовано привертає увагу дорослого й однолітків до власних виробів; • прагне передати власне “Я” у художньо-творчих діях; • відмовляється від надмірної допомоги дорослого, прагне самостійно досягти успіху; • розповідає про задумане, способи досягнення мети, може прокоментувати ці дії, прогнозує кінцевий результат;
--	--------------------------------	--	--

		• Формувати вміння під час конструювання планувати послідовність роботи, будувати різні конструкції одного і того ж об'єкта; використовувати для конструювання будівельний матеріал, конструктор, папір, природний та допоміжний матеріал. • Підтримувати і стимулювати самостійний і колективний характер роботи. Розвивати виконавську майстерність і вправність. Вчити радіти результатам своєї роботи	• виявляє бажання займатися художньою творчістю; • має уявлення про жанри живопису, розуміє їх своєрідність; • прикрашає перед святами свою домівку, групу власними виробами; • власноруч виготовляє подарунки рідним і близьким; • намагається виявити у роботі творчість; • пробує нове, незнайоме, виявляє зацікавленість до останнього, запитує, співвідносить побачене з власним обсягом знань; • проявляє винахідливість, фантазію, самостійність; • охоче експериментує з нетрадиційними техніками в образотворчій діяльності, очікує позитивного результату роботи; • уміє працювати з різними видами конструкторів, добирає деталі відповідної форми, розміру та колірної гами; • має навички роботи з папером, клеєм та ножицями; • творчо змінює будівлю, створюючи сюжетні споруди; • добирає відповідні матеріали для виготовлення виробу за зразком, моделлю, фотографією; • збагачує і розширює предметно-ігрове середовище створеними власноруч і разом із дорослими конструкціями, іграшками, саморобками, використовуючи їх для реалізації ігрових задумів.
--	--	--	---

	Музична діяльність	• Сприяти отриманню задоволення від самовираження в музиці (власна музична творчість, музикування, пластичне інтонування). • Вчити розрізняти жанри українських народних пісень (колискова, заклична, щедрівка, колядка); танцювальні жанри (гопак, козачок тощо). • Вчити співати природним голосом, без напруження. • Залучати до виконання музичних рухів, передаючи конкретний характер музики, зміну її динаміки, темпу, регістрів. • Розвивати чуття інтонаційної виразності української народної музики на прикладі українських народних пісень, народних ігор. • Вчити грати на музичних інструментах (бубон, маракаси, трикутник тощо).	Дитина здатна захоплюватися красою музики та її виражальними засобами; • співає природним голосом, без напруження, протяжно; • починає і закінчує музичний твір разом з усіма дітьми; • співає з інструментальним супроводом і без нього; • вміє починати музичний твір після музичного вступу; • ритмічно виконує рухи під музику, узгоджує їх із динамікою, характером, темпом, своєчасно змінює рухи під час танців та хороводів; • виконує танці по одному та в парах, здатна імпровізувати рухи; • бере участь у драматизації музичних творів українських народних пісень та ігор; • грає на музичних інструментах, добирає з допомогою вихователя музику.
--	--------------------	---	---

	Театральна діяльність	• Вчити дітей придумувати нескладний сюжет театралізованого дійства, розподіляти ролі. Спонукаати до розігрування побутових сцен, використовуючи особистий життєвий досвід. • Розвивати вміння виконувати ролі під час спільної з вихователем театралізованої діяльності, під час ігор з іншими дітьми та під час самостійних ігор із партнерами іграшками. - Вчити розігрувати твори усної народної творчості, розуміти жанрову особливість казок (герої та предмети оживають, використовуються повтори тощо) для перенесення їх у свою творчу діяльність. • Розвивати стійку увагу під час перегляду театралізованих дійств, уміння стежити за змістом твору, розвитком подій. • Учити розпізнавати добро і зло; дослівно відтворювати текст, передавати роль із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами. Розвивати пам'ять, мовлення. • Продовжувати ознайомлення з театром: у театрі є театральна зала, гардероб, фойє, каса. Ознайомлювати з назвами професій людей, які працюють у театрі. • Вчити висловлювати свої враження від вистави, вчинків героїв. • Залучати дітей до виготовлення костюмів, декорацій.	• доречно імітує рухи, жести персонажів; • вдало передає рольову поведінку; • згруповує однолітків для спільної театралізованої діяльності; • уміє відтворювати позитивних і негативних персонажів; • зважає на інтереси інших учасників дійства; • емоційно переживає сюжет твору; • називає та може передати основні емоції людини; • вдало передає характерні риси персонажів; • діє в ігрових ситуаціях відповідно до змісту; • уміє розповісти про враження від вистави; • описує характер героя, його вчинки; • пробує читати монолог; • висловлює своє ставлення до художніх творів; • розуміє, що вистава з гарними яскравими декораціями ліпше сприймається; • бере активну участь в обговоренні сюжету; • виявляє фантазію та вигадку, передаючи образ персонажа, відтворює власну думку про нього.
--	---	--	--

	Літературна діяльність	• Привчати розрізняти й виокремлювати основні засоби художньої виразності, динаміку та ритмічну послідовність повторення дій, мораль казки, давати оцінку вчинкам героїв твору. • Залучати до виразного читання віршів, вчити передавати їх характер • Вправляти в інтонаційній виразності при передачі діалогів, виразних рухів героїв у іграх-драматизаціях та в інсценуванні художніх творів.	• супроводжує рухами текст літературного твору; • адекватно оцінює поведінку її героїв, висловлює своє ставлення до них; • розуміє призначення книжки, бережно до неї ставиться, за потреби “ремонтую” її разом із вихователем; • розрізняє жанрові особливості прозових і віршованих творів; • читає напам’ять вірші та твори малого фольклорного жанру (потішки, забавлянки, лічилки, мирилки, скоромовки, загадки, прислів’я, приказки, народні пісні); • визначає повтори, образні вислови, початок та закінчення казки; • знає українські народні казки; • розповідає казки за змістом ілюстрацій та без них; • виконує малюнки за змістом художніх творів і розповідає за ними; • самостійно влаштовує театралізовані ігри, ігри-драматизації за змістом добре знайомих художніх творів; • бере участь в інсценуванні художніх творів.
«Гра дитини»	Гра як провідна діяльність	• Заохочувати до спільних сюжетно-рольових ігор. • Розвивати зацікавлення дітей різними видами ігор, уміння дотримуватися правил, дружно гратися, завершувати гру.	• знає бере активну участь у різних видах ігрової діяльності, зокрема народних іграх, зіставляє кінцевий результат із метою; • виявляє самостійність у виборі ігор; • дотримується норм культури ігрової діяльності; • розуміє доконечність планомірності дій під час гри, добре відрізняє гру від інших видів діяльності; • виявляє інтерес до спільної з однолітками діяльності, цікавиться визначенням власної ролі у грі; • в іграх передає враження від докільця; • намагається відійти від шаблонів, творчо використовує засоби для гри.
	Формування особистості в грі		

«Дитина в сенсорно- пізнавальному просторі»	Сенсорні еталони Елементарні математичні уявлення	• Продовжувати формувати уявлення дітей про кількість, множини, величину, геометричні фігури. • Вчити орієнтуватися в часі та формувати просторові уявлення. • Забезпечувати тісний зв'язок між оволодінням математичними уявленнями, кількісними відношеннями і діяльністю людей. • Навчити кількісній та порядковій лічбі.	• групує та систематизує предмети; • переміщається у просторі за заданим напрямком; • розрізняє частини доби, оперує поняттям “доба”; • називає певні геометричні фігури та просторові геометричні форми; • виокремлює з групи предметів предмети із заданими властивостями; • знаходить відповідні геометричні фігури та просторові геометричні форми в предметах навколишнього середовища; • розуміє, що останній числівник при лічбі відноситься до всієї групи перелічуваних предметів; • розуміє просторове розміщення предметів, часові відношення на основі побутових прикладів; • розкладає предмети за вказаною ознакою у порядку зростання або спадання; • володіє прийомами накладання, прикладання; • лічить у межах 5 кількісною та порядковою лічбою.
«Мовлення дитини»	Звукова культура мовлення	• Розвив. мовленнєве дихання та фонематичне сприймання звуків мови. • Удосконалювати моторику артикуляційного апарату. • Розвивати інтонаційну виразність мовлення (темп, тембр, силу голосу, інтонацію, наголос). • Удосконалювати правильну вимову всіх звуків рідної мови. • Ознайомлювати з поняттям “слово”, вчити виокремлювати слово як самостійну смислову одиницю. • Ознайомлювати зі звуковою будовою слів; вчити вмінно визначати перший і останній звуки у слові. • Вчити диференціювати поняття “звук”, “слово”; розрізняти на слух тверді та м'які приголосні звуки. • Вчити складати речення з допомогою наочності, називати слова у реченні.	• правильно вимовляє всі звуки рідної мови; • розрізняє близькі фонем; • правильно вимовляє звук [г], вирізняє слова, у яких він є; • виокремлює слова з потрібним звуком із тексту; • виокремлює перший і останній звуки; • регулює силу голосу відповідно до ситуації; • диференціює поняття “звук”, “слово”; • інтонаційно виділяє звук у слові; • добирає слова з потрібним звуком; • складає речення за наочним матеріалом; • послідовно називає слова у реченні
	Словникова робота	• Поповнювати та уточнювати словниковий запас, сприяти	• вживає слова всіх частин мови; • розрізняє і правильно вживає узагальнювальні

		активізації слів у мовленні, особливо слів, що позначають якість та дію. • Вчити правильно вживати слова відповідно до ситуації. • Забезпечувати подолання розриву між активним і пасивним словником. • Порівнюючи предмети, вчити визначати суттєві ознаки.	абстрактні слова, що означають збірні, образні вирази; складні, багатозначні слова; • добирає синоніми й антоніми до слів; • утворює нові слова від інших частин мови; • користується образними виразами, фразеологічними зворотами відповідно до ситуації, а також звуконаслідувальними словами; • намагається не вживати діалектних слів, вказівних займенників без потреби).
	Граматична правильність мовлення	• Вчити правильно вживати граматичні форми (рід, число, відмінок), відмінкові закінчення у словах. • Вчити правильно будувати складнопідрядні речення.	• засвоює граматичні форми, відмінкові закінчення, хоч робить незначні граматичні помилки (чергування приголосних); • утворює форми однини та множини іменників; • утворює від інших частин мови нові граматичні форми за допомогою суфіксів, префіксів; • вживає кличний відмінок як у звертанні до дітей, так і до дорослих; • утворює наказову форму дієслова; • будує речення різного типу: прості, складносурядні зі сполучними одиницями, прямою мовою; • правильно вживає відмінкові форми неозначених займенників; • вживає у мовленні порядкові числівники й узгоджує їх з іменниками
	Зв'язне мовлення	• Вчити дітей розуміти композиційну структуру розповіді, використовувати різні форми її початку. • Вчити не копіювати зразок розповіді вихователя, а висловлювати ся самостійно. • Розвивати вміння будувати самостійні висловлювання різних типів (опис, розповідь).	• самостійно вступає у розмову з дітьми, дорослими, підтримує діалог; • веде організований (стимульований) діалог на запропоновану тему, груповий діалог (бесіду); • відповідає реченнями на запитання за змістом картини, художнього тексту; • складає розповіді за зразком вихователя: описові, сюжетні, з опорою на наочний матеріал і без нього; • переказує знайомі оповідання й казки.
	Мовленнєвий етикет		• володіє мовленнєвим етикетом (вітання, прощання, знайомства, подяки, вибачення, прохання); • намагається не вживати у мовленні слів-вульгаризмів, жаргонних слів, діалектів; • не втручається у діалог дорослих; • розмовляє з дітьми та дорослими привітно; • висловлює незгоду спокійним тоном.
	Підготовка руки дитини до письма	• Розвивати у дітей кисть руки та дрібні м'язи пальців. • Розвивати координацію рухів кисті, пальців,	• Використовує набуті навички під час розігрування сюжетів за допомогою пальчикового театру, пальчикової гімнастики;

		передпліччя, очей. • Розвивати просторові уявлення дітей (ліворуч, праворуч, внизу, вгорі, посередині).	• Вміє ліпити, аплікувати, конструювати, виконує декоративні малюнки; викладає візерунки з мозаїки та дрібного природного матеріалу; зав'язує та розв'язує шнурки для розвитку кисті руки, дрібних м'язів пальців, передпліччя, очей, розвитку окоміру; • впізнає на дотик дрібні предмети, розвиваючи тактильне сприймання та пам'ять.
--	--	--	--

Старший вік

Освітня лінія	Зміст	Освітні завдання	Показники компетентності
«Особистість дитини»	Здоров'я та фізичний розвиток	- Зміцнювати і загартовувати організм дитини, формувати правильну постанову. - Закріплювати знання про оздоровчі властивості української національної обрядової їжі та оздоровчу спрямованість побуту українського народу. - Вчити адекватно реагувати на різні життєві ситуації, стримувати негативні емоції.	- прагне до легкості в ходьбі й бігові, під час бігу енергійно відштовхується від опори, збільшує довжину кроку, бігає з різною швидкістю, поєднує біг із подоланням перешкод; - стрибає у висоту та довжину з розбігу, правильно розбігається; - уміє підкидати та ловити м'яч однією рукою, відбиває м'яч від підлоги, стіни, поєднує мах з енергійним кидком предмета; - лазить по гімнастичній стінці (драбині) різними способами, оволодіває лазінням по канату довільним способом; успішно пролізає в обруч прямо, лівим та правим боком, підлізає під дугу, перелазить через лаву (колоду) довільним способом; - уміє кататися на велосипеді, плаває довільним способом, знає рошені правила ігор спортивного характеру (бадмінтон, теніс, футбол, хокей, баскетбол).
	Безпека життєдіяльності	- Продовжувати ознайомлювати з правилами пожежної безпеки дорожнього руху. - Формувати знання про безпечне поведіння на природі. - Формувати вміння обережного поведіння в побуті та надання першої допомоги у разі травми. - Закріплювати правила поведіння з чужими людьми. - Формувати знання про стихійні явища, характерні ознаки, негативні наслідки та безпечне поведіння під час їх виникнення.	- дотримується правил безпечного загартування організму повітрям, водою та сонцем; - виконує правила особистої гігієни, усвідомлює потребу дотримання режиму харчування, активної діяльності та відпочинку, знає основні ознаки здоров'я; - володіє навичками основних рухів (ходьба, біг, стрибки, лазіння, повзання, рівновага, метання, кидання); уміє доцільно їх використовувати в разі потреби; - виявляє інтерес до вправ з елементами спорту, самостійно їздить на велосипеді, спортроликах, самокаті, санчатах, лижах, ковзанах, роликових ковзанах; - дотримується правил в іграх спортивного характеру (бадмінтон, городки, баскетбол, футбол, хокей);

			• розрізняє хвору та здорову людину та розуміє причини захворювань; • має уявлення про складники здорового способу життя та їх значення для здоров'я; • усвідомлює можливі чинники загрози здоров'ю людини; • володіє елементарними навичками допомоги дорослим, які захворіли; • розуміє корисність споживання овочів і фруктів для організму; • усвідомлює необхідність дотримання профілактичних заходів, має поняття про
	Здоров'я та хвороба	• Розширювати уявлення дітей про призначення і дію органів і систем організму людини й умови їх нормального функціонування. • Закріплювати поняття про способи зміцнення здоров'я. • Вчити дотримуватися чіткого розпорядку дня.	
	Гігієна життєдіяльності	• Удосконалювати навички особистої гігієни та навички самообслуговування. • Формувати усвідомлення важливості дбайливого ставлення до свого тіла. • Вчити дотримуватися гігієни тіла, одягу, взуття, білизни. • Продовжувати вчити дотримуватися культури споживання їжі.	• вплив санітарного стану приміщення на здоров'я; • розуміє, що негативні емоції негативно впливають як на власне здоров'я, так і на здоров'я довколишніх; • розуміє оздоровчу спрямованість побуту українського народу, знає страви української національної кухні та їх вплив на здоров'я; • знає деякі лікарські рослини та методи їх застосування; • розуміє, що відпочинок на природі є фактором зміцнення здоров'я; • уміє запобігати виникненню пожежі, знає правила пожежної безпеки, вміє діяти при виникненні пожежі та знає про роботу рятувальників; • уміє використовувати елементарні засоби гасіння вогню, користуватися телефоном для виклику рятувальних служб; • має уявлення про частини вулиці, орієнтується за світлофором та всякими дорожніми знаками; • дотримується правил поведінки у транспорті, а також як поводитися, якщо загубився в незнайомому місці; • відрізняє найвідоміші отруйні гриби від їстівних, керується правилами поведінки щодо обережного поводження з домашніми та безпритульними тваринами; • має уявлення про небезпеку та захист від комах, знає про поведінку в лісі, в полі, біля водойми в різні пори року;
	Рухова активність та саморегуляція	• Вправляти дітей у різних видах рухів, добиватися усвідомлено засвоєння і чіткого виконання їх. • Сприяти розвитку фізичних якостей. • Формувати навичку під час виконання основних рухів зберігати правильну поставу.	

			• уміє користуватися ножем, ножицями, голкою, виделкою, іншими гострими та ріжучими предметами; • усвідомлює про наслідки неправильного використання ліків та про можливі ртутні ураження при пошкодженні колби термометра; • усвідомлює про небезпеку неправильного користування електричними та газовими приладами; • має уявлення про поведінку під час стихійного лиха (ураган, гроза, злива, повінь, землетрус).
--	--	--	--

«Дитина в соціумі»	Формування основ духовно-моральних якостей	• Збагачувати знання дітей про пріоритети загальнолюдських цінностей: справедливість, чесність, доброту, повагу тощо. • Створювати сприятливі умови для становлення соціальної компетентності дитини, розвивати в неї соціальні емоції (співчуття, бажання допомогти), обстоювати власні інтереси. • Збагачувати досвід спілкування з людьми різного віку, статі; виховувати повагу до рідних та довколишніх людей. • Розширювати уявлення дошкільника про авторитет та людські чесноти; вчити розуміти інших та враховувати чужу думку. Виховувати культуру діяльності: вміння планувати, організовувати гру, заняття, свою працю, прагнення досягати позитивного результату в індивідуальній і спільній діяльності. • Виховувати культуру поведінки в громадських місцях. • Формувати почуття гумору. • Формувати узагальнене поняття “культура людини”. • Розширювати уявлення дошкільника про авторитет та людські чесноти; вчити розуміти інших та враховувати чужу думку. • Виховувати культуру діяльності: вміння планувати, організовувати гру, заняття, свою працю, прагнення досягати позитивного результату в індивідуальній і спільній діяльності. • Виховувати культуру поведінки в громадських місцях. • Формувати почуття гумору. • Формувати узагальнене поняття “культура людини”.	має уявлення про родину та родовід, стосунки та захоплення в родині; • намагається поводитися відповідно до норм християнської моралі; виявляє любов і повагу до батьків, близьких людей, довколишніх; • володіє навичками спілкування з дорослими та дітьми, виявляючи ввічливість; • виявляє стриманість у висловлюванні негативних суджень; • виявляє дружні та товариські стосунки з дітьми, допомагає молодшим дітям; • уміє поступливо, ввічливо ставитися до дітей протилежної статі; • усвідомлює відмінність між добром і злом, може пояснити свої вчинки, схвалити або засудити їх; • може визнати свою провину, поступитися власними інтересами заради загального благополуччя; • допомагає батькам та іншим членам родини; • уміє з повагою ставитися до рідних, знайомих, чужих літніх людей; • здатна до самоконтролю у діяльності; • зважає на думку інших; • аналізує свою поведінку; • дотримується культури поведінки у громадських місцях, транспорті; • розрізняє гумор і образу.
---------------------------	---	--	---

	Основи правової культури	• Сприяти розумінню дітьми своїх прав, свобод та обов'язків, свідомому відповідальному ставленню до них; вчити поважати права інших людей. • Формувати у дітей почуття гідності, впевненості у собі та у своїх силах. • Формувати свідоме ставлення до своїх обов'язків у дошкільному закладі та сім'ї. Виховувати почуття відповідальності за доручену справу. • Давати дітям знання про культуру спілкування, формувати вміння правильно поводитися в колективі з однолітками та незнайомими людьми. • Створювати умови для набуття дошкільниками досвіду усвідомлених суспільних дій, правомірної поведінки й толерантного спілкування на основі поваги до прав інших людей.	• має уявлення про добро та зло як протилежні категорії людського буття; • уміє оцінювати поведінку людей, самостійно намагається знайти вихід із будь-якої ситуації; • має уявлення про школу, про шкільне навчання; • виявляє інтерес до навчання у школі; • сумлінно виконує свої обов'язки.
--	---------------------------------	---	---

	Народознавство	• Розвивати пізнавальну активність дітей, прагнення пізнати традиції, звичаї українського народу. • Розширювати обсяг знань дітей про Україну, її столицю, історію, культуру, видатних людей. • Залучати дітей до української національної обрядовості, підготовки і проведення народних свят, ігор, використання народних прикмет, народної творчості; формувати уявлення про національне мистецтво, народні промисли, українську національну кухню. • Формувати стійкий інтерес до матеріалу народознавчого змісту, бажання пізнати його глибше, вчити використовувати його в повсякденному житті. Вчити запам'ятовувати вірші, прислів'я, приказки, казки, загадки, легенди. • Формувати уявлення про родинні обереги українського народу. • Прищеплювати дітям елементарні трудові навички, пов'язані з народними ремеслами. • Вчити малюків вишивати, витинати, розписувати писанки, іграшки, посуд; виготовляти різні вироби: серветки, іграшки, аплікації тощо.	• має уявлення про культурні традиції свого народу та свого регіону; • підтримує родинно-побутові традиції спілкування; • виявляє інтерес до історії свого краю, емоційно сприймає творчість народних умільців, цінує результати їхньої праці; • ознайомлена з історією України, її столицею, рідного міста (села), регіону; • має уявлення про національні особливості української оселі, предметів побуту, національного одягу, національної іграшки, оберегів; • має уявлення про українську кухню; • має знання про українські народні ремесла, промисли, їх історичні витоки і сучасне використання; • використовує фольклорні жанри (віншування, колядки, гаївки, щедрівки, народні ігри).
--	-----------------------	--	---

Дитина у природному довкіллі	Природа планети "Земля"	• Сприяти елементарному розумінню дитиною взаємозумовленостей компонентів природи. • Підтримувати бажання дітей встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами та явищами у природі. • Сприяти гуманному ставленню до живих істот, прояву естетичних почуттів, вираженій безпечній поведінці на природі. • Розповідати дітям про досягнення людей у дослідженні Космосу.	визначає зміни у природному довкіллі; • називає пори року, їх послідовність, упевнено визначає їх характерні ознаки; • усвідомлює, що зменшення сонячного тепла спричинює зміни у природі, що з ними пов'язані зміни в рослинному і тваринному світі; • розуміє, що вода - середовище для існування живих істот; місцезнаходження води, її якості, місця лікувальної води та назви рік; • знає поширені явища природи своєї місцевості (роса, дощ, туман, веселка, гроза, град, мороз, снігопад, хуртовина, паморозь, іній); • орієнтується у властивостях піску, глини, ґрунту; • називає городні рослини, розрізняє їх; • розрізняє дерева, кущі, трав'янисті рослини; порівнює та аналізує їх особливості; • називає різновиди лісу (листяний, хвойний), знає назви тварин, рослин, які поширені в лісі; • називає лікарські рослини та їх лікувальні властивості. Розуміє цінність життя і здоров'я людей, їх залежність від природного довкілля; • доглядає за рослинами, тваринами у куточку природи;
	Життєдіяльність людини у природному довкіллі		• називає свійських і диких тварин своєї місцевості, вміє знаходити спільне та відмінне у їхніх зовнішніх ознаках; знає назви дитинчат тварин; • розуміє, що свійські тварини потребують піклування; без них життя було б не таким цікавим, яскравим, радісним; • називає і розпізнає птахів, зокрема свійських птахів, за зовнішніми ознаками, порівнює їх за величиною, забарвленням пір'я, способом пересування і за звуками; • називає декілька рослин і тварин, занесених у Червону книгу України; • усвідомлює, що стан здоров'я залежить від чистоти повітря, ґрунту, води; • підтримує чистоту дитячого майданчика та в зонах відпочинку (парк, сквер, ліс, озеро тощо); • захоплюється загадковою і таємничою природою космосу
	Всесвіт		

«Дитина у світі культури»	Предметний світ	• Розвивати аналітичність і свідомість сприйняття навколишнього. • Формувати здатність довільно керувати пізнавальними процесами, вміння послідовно, детально проводити обстеження або розглядати, створювати логічну схему послідовної діяльності з предметом. • Формувати навички експериментування з новим матеріалом. • Розвивати інтелект та обдарованість. • Ознайомити дітей з назвами підприємств, особливостями їх функціонування; з професіями людей, які працюють в банку, та банківськими операціями	• бережно ставиться до предметів навколишньої дійсності, особистих речей; • виявляє любов до своєї країни, бажання бути гідним її громадянином; • усвідомлює, що є громадянином України; знає та шанує символіку України, видатних людей свого краю; виявляє любов до свого міста/села, знає його характерні особливості; • розуміє, що у світі живуть різні народи і нації; • знає про роль житла та важливість створення затишку в рідній домівці; використовує знання сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з новим предметом побуту, встановлює взаємозв'язки, класифікує; планує свої дії, погоджуючи їх з іншими; • обізнана з працею дорослих, виявляє інтерес до різних професій, розрізняє і групує за призначенням транспортні та комунік. засоби

	Предметно-практична діяльність	• самостійно й охайно одягається і роздягається в певній послідовності; • стежить за своїм одягом і взуттям, чистить та просушує вологий одяг, взуття; • чистить зуби, стежить за чистотою нігтів, без нагадування мие руки та користується носовичком чи серветкою; • підтримує порядок у груповій кімнаті (складає іграшки після гри, бере участь у колективному прибиранні); • разом з дорослим підмітає доріжки та розчищає їх від снігу; • збирає опале листя, сміття; • перекопує та поливає пісок у пісочниці; • сумлінно виконує обов'язки чергового та доручення вихователя; • під керівництвом дорослого піклується про тварин і рибок у куточку природи; • самостійно поливає квіти, оприскує їх, витирає листя, висаджує рослини, розпушує землю; • разом із дорослим садить саджанці дерев і кущів, доглядає за ними; • працює на городі: виконує весь цикл робіт – від планування до збирання врожаю; • виготовляє вироби з паперу, картону, тканини, природного і штучного матеріалу; • має уявлення про товарно-грошові відносини, вміє здійснити покупку, класифікує товар; • знає, для чого існують банки; деякі професії людей, які працюють у банківській сфері; • уміє раціонально використовувати залишки продуктів харчування; • намагається економно використовувати електроенергію, воду, газ; • розуміє доконечну потребу в дотриманні встановлених правил; • усвідомлює, що комп'ютер і калькулятор допомагають у веденні фінансових справ сім'ї.
--	---------------------------------------	--

	Світ мистецтва		• самостійно називає жанр музичного твору, характер та засоби музичної виразності; • знає та розрізняє основні жанри літературного твору; • знає основні жанри образотворчого мистецтва, твори відомих класиків образотворчого мистецтва та сучасних митців; • знає і впізнає вироби народних умільців (вишивка, народна іграшка, писанка, кераміка тощо); • знає прізвища декількох відомих українських письменників, художників-ілюстраторів, їхні твори.
--	-----------------------	--	---

- Формувати в дітей особистісну емоційну позицію до творів художньо-творчої діяльності.
- Формувати вміння самостійно відображати у роботах предмети та явища довкілля, користуючись набутими навичками; бажання вдосконалювати їх, опановувати нові.
- Вчити створювати багатофігурні композиції, використовувати перспективу; самостійно добирати потрібні засоби зображення, вміло користуватися знаннями про колір, лінію, форму.
- Вчити створювати комплексні сюжетні будови, планувати процес зведення споруди. Вчити працювати з пластмасовим і дерев'яним конструктором, створювати іграшки-забавки з деталей, вирізаних за шаблоном. Розвивати творчість, експериментування
- Продовжувати ознайомлювати з характерними особливостями вишивки, заохочувати до рукоділля. Сприяти розвиткові дизайнерських проявів.
- Продовжувати ознайомлювати з петриківським розписом (кольори, елементи) та виразністю скульптурималих форм.
- Розвивати фантазію, творче мислення, уяву, креативність у підході до образотворення.

- виявляє елементарну практичну вмілість в образотворчій діяльності;
- володіє різними способами передачі образів;
- планує свої дії, передбачає майбутній результат;
- самостійно займається художньою творчістю;
- залучає однолітків до створення спільних робіт;
- уміє малювати контури й силуети людей різного віку та статі;
- розуміє доцільність раціонального використання матеріалів для художньо-творчих дій;
- у колективній роботі намагається досягти високих стандартів, розуміє і сприймає не лише схвальну оцінку. Здатна тривалий час займатися художньо-творчою діяльністю;
- осмислено надає перевагу продуктивній діяльності у вільний час;
- намагається досягти у роботі високих результатів, помічає недоліки власних виробів, самостійно усуває їх;
- із задоволенням передає власне "Я" в образотворчій діяльності: з симпатією сприймає себе, передає цей позитив у роботах;
- знає властивості матеріалів для художньо-творчої роботи, охоче експериментує з ними, дотримується правил безпечного користування ними;
- аналізує власні роботи та твори мистецтва;
- передає враження від творів мистецтва;
- коментує свої дії у процесі роботи;
- захоплюється витворами мистецтва;
- виявляє художній смак, може оцінити роботи інших, розділяє гарне - негарне;
- охоче долає труднощі на шляху до досягнення мети;
- вдається до апробації нового та незвичного, шукає ефективні засоби;
- самостійно добирає потрібний матеріал, використовує його для підсилення характерності об'єктів і явищ;
- виявляє фантазію, веде пошукову діяльність;
- спільно будує, творчо розвиває сюжети ігор із будівлями;
- виготовляє власноруч і разом із дорослими конструкції, іграшки, поробки, використовує їх для реалізації ігрових задумів;
- втілює власний задум у будівлю, конструкцію.

	Музична діяльність	Продовжувати розвивати потяг та інтерес до української народної та класичної музики. • Спонукаати самостійно називати характер, настрій музичного твору та засоби музичної виразності. • Учити диференціювати тембри скрипкових, духових, ударних інструментів симфонічного оркестру. • Формувати основні співочі вміння. • Удосконалювати вміння дітей виразно та ритмічно рухатися під музику відповідно до її темпу, характеру, динаміки; дотримуватися пауз. Активізувати дітей творчо виявляти себе в різних видах музичної діяльності (гра-драматизація, танець, музична гра, опера, імпровізація на музичних інструментах тощо)	• упізнає твір за вступом і мелодією; • сприймає музичний твір з позиції краси, виявляє себе емоційним сприйнятливим поціновувачем музики, насолоджується музикою; • співає інтонаційно чисто, легко закінчує фрази пісень; • уміє зберігати правильну позу під час співу; • рухається відповідно до темпу, динаміки музики; • відтворює ритмічний малюнок танцю (хороводу, гри); • разом з іншими дітьми виконує танцювальні рухи: самостійно утворює коло, звужує та розширює його, робить викид ніг під час скоків, рухається в парі (сходяться в пари і розходяться у різні сторони); • уміє дотримувати відстані між парами; • творчо використовує танці, пісні, придумує власні елементи та імпровізує на музичних інструментах;
	Театральна діяльність	• Спонукаати дітей до самостійної організації театралізованої діяльності: ігри-драматизації за змістом літературних творів, театралізовані ігри. • Продовжувати вправляти дітей у передачі образу за допомогою засобів зовнішньої виразності: жестів (рухи рук), міміки (зміна виразу обличчя) та пантоміми (рухи всього тіла). • Формувати сприймання музичного твору з позиції краси, насолоджуватися музикою	• уміє самостійно складати сюжети та сценарії, показувати вистави театру іграшок, організовувати гру “Театр”; • усвідомлює відмінність між реальним і фантастичним; • уміє читати напам’ять віршовані тексти, переказує прозу, широко застосовує усну народну творчість; • має чітко розвинену дикцію, користується засобами інтонаційної виразності; • володіє діалогічним та монологічним мовленням (на рівні компетенції); • активно виявляє творчий задум, висуває цікаві ідеї, схильна втілювати їх у діяльність; • фантазує, має багату уяву, почуття гумору; • виявляє самостійність, висловлює власну думку щодо перевтілення у сценічний образ; • вносить у театралізацію творчі фрагменти.

	Літературна діяльність	• Продовжувати формувати уявлення про особливості художньої літератури: жанри, композицію, про найпростіші елементи образності мови. • Формувати здатність елементарно аналізувати зміст і форму художнього твору. • Учити осмислено, чітко та виразно читати вірші напам'ять. • Спонукаати дітей до самостійних ігор-драматизацій, театралізованих ігор та ігор за змістом знайомих художніх творів.	• знає укр. нар. казки про тварин, фантастичні, соціально- побутові та казки інших народів, розповідає їх; • визначає у структурі казки зачин, кінцівку, повтори, образні вирази, чарівні предмети; • змінює початок (кінцівку) казки, вводить нових героїв у зміст казки за завданням вихователя; • розуміє мораль казки; дає оцінку вчинкам героїв; • бере участь у бесідах за змістом художнього твору, етичних бесідах та бесідах за запитаннями автора; • емоційно передає зміст художнього твору; • визначає настрій твору; відтворює образність мови; • знає автора та назву вірша, читає його виразно; • добирає слова-рими; чітко, виразно читає вірш, відчуває і передає мелодійність ритмічність мови, володіє своїм голосом; • орієнтується в жанрах художніх творів; • має уявлення про будову книги, людей різних професій, які працюють над її створенням; • чергує в куточку книги, лагодить книги; • самостійно організовує ігри-драматизації, ігри за сюжетом знайомих творів, театралізовані ігри; • бере участь в інсценуванні знайомих і нових художніх творів
--	------------------------	--	--

«Гра дитини»	Гра як провідна діяльність Формування особистості в грі	• Формувати у дитини бажання бути учасником дитячого колективу, посісти в ньому певне місце. • Стимулювати бажання поводитися самостійніше, більше покладатися на власні сили; відмовлятися від надмірної допомоги дорослого, виявляти ініціативу у виборі теми гри, обдумувати сюжет, добирати потрібний матеріал. • Учити називати улюблені ігри, планувати хід гри, динаміку сюжету, пояснювати правила, зіставляти кінцевий результат із задуманим. Розвивати вміння відстоювати свою позицію, але враховувати при цьому інтереси інших дітей. • Учити розуміти, що певна ігрова роль вимагає дотримання правил, вчити дотримуватися їх. • Виховувати толерантність; сприяти тому, щоб авторитетніші й активніші діти дослухалися до пропозицій інших, менш активних дітей, не пригнічували їхню ініціативу. Виховувати розуміння та бажання дотримуватися норм культури поведінки та спілкування в ігровій діяльності. Вчити сміливо висловлювати свою незгоду, доводити раціональність і доцільність саме своєї пропозиції. • Формувати прагнення реалізовувати ігровий задум. Збагачувати зміст і тематику дитячих ігор.	• із задоволенням грає в ігри, виявляє активність; • фізично витривала, розвинена відповідно до свого віку, швидка, спритна; • розуміє призначення предметів і відповідно використовує їх в ігровій діяльності, діє впевнено, вправно; • позитивно сприймає спільну ігрову діяльність; • розкладає на місці матеріали та атрибути після закінчення гри; • дотримується моральних норм та правил у грі, намагається бути справедливою, допомагає іншим дотримуватися правил гри; • у виборі ролей керується моральними цінностями; • віддає перевагу певним іграм, ролям, охоче проводить ігри на вулиці; відстоює право на вибір; • стримує агресивність, намагається уникнути суперечок; • упевнена у своїх можливостях, гідно поводить себе в разі виграшу (програшу); • розповідає про сюжет гри, план майбутніх дій; • виявляє ініціативу; • для втілення в рольовий образ варіює вирази обличчя, міняє жести, тембр голосу.
--------------	--	--	--

«Дитина в сенсорно- пізнавальному просторі»	Сенсорні еталони	• Сприяти закріпленню навичок нескладних усних обчислень, розв'язування арифметичних задач, нескладних прикладів. • Допомогати у формуванні вмінь із вимірювання об'єму, маси, довжини, ширини, висоти. • Закріплювати знання геометричних фігур; уміння визначати просторові та часові відношення. • Учити обґрунтовувати відповідь та обстоювати правильність свого міркування. • Вчити лічити кількісною та порядковою лічбою, визначати суміжні числа, склад числа; визначати час за допомогою годинника; формувати елементарні знання з народної математики	лічить у межах 10; порівнює множини за кількістю; вміє розв'язувати елементарні (прості) задачі та приклади на додавання і віднімання в межах 10; розрізняє довжину, ширину, висоту, товщину предметів на основі порівняння, зіставлення розмірів двох предметів; • визначає масу предметів за допомогою ваги, об'єм речовини за допомогою умовної мірки, порівнює предмети; • розрізняє геометричні фігури (круг, овал, трикутник, квадрат, прямокутник, ромб), об'ємні геометричні фігури (куля, куб, циліндр, конус); • оперує поняттями “тиждень”, “місяць”, “рік”; знає цифри 0-9; • визначає просторове розміщення предметів (включаючи поняття “праворуч”, “ліворуч”); • розрізняє предмети за розміщенням; • розуміє склад числа в межах 10; • порівнює суміжні числа; • має елементарні знання з народн. математики
«Мовлення дитини»	Звукова культура мовлення	• Розвивати звукову виразність мовлення (силу голосу, його тембр, темп, ритм, мелодику, навички використання різної інтонації, чітку дикцію). • Удосконалювати артикуляцію звуків, диференціацію подібних за звучанням звуків. • Продовжувати ознайомлювати дітей зі словом, вправляти у вмінні виокремлювати слово як самостійну смислову одиницю із потоку слів, учити правильно визначати наголос. • Ознайомлювати з реченням, вчити виокремлювати його з мовлення як смислову одиницю, складати речення, графічно його зображати. • Ознайомлювати зі складовою будовою слова, вчити вміню робити поділ слів на склади, працювати зі складовими схемами слів.	• чітко і правильно вимовляє всі звуки та звукосполучення у словах рідної мови і фразах, згідно з нормами фонетики й орфоепії; • добирає слова, близькі за звучанням, слова на відповідні звуки; • розрізняє і виділяє на слух голосні та приголосні (тверді й м'які) звуки; • диференціює схожі звуки. • правильно вимовляє звук [г], знає слова, у яких він вимовляється; • регулює силу голосу, користується розповідною, питальною та окличною інтонацією; • правильно ставить наголос як у словах, так і у фразах та реченнях. • виокремлює слова та речення з потоку мовлення; • розуміє, що слово позначає предмет, ознаку, дію; • диференціює поняття: “речення”, “слово”, “склад”, “звук”; • знає, що речення складається зі слів; визначає кількість слів у реченні, їх місце; • складає речення із запропонованим словом; • графічно зображає речення та визначає кількість слів у реченні; • ділить слова на склади та визначає їх

		• Ознайомлювати зі звуковою будовою слів (голосні, тверді та м'які приголосні звуки), формувати навички проведення звукового аналізу слів.	кількість і порядок у слові; • графічно зображує поділ слів на склади; • правильно ставить наголос у слові та графічно зображує наголошений склад; • аналізує запропоновані слова; • розрізняє голосні, тверді та м'які приголосні звуки; • вільно орієнтується у звуковій структурі слова; • робить звуковий аналіз слова.
	Словникова робота	• Збагачувати кількісний склад лексики новими, раніше не відомими словами, а також збільшувати словниковий запас за рахунок засвоєння дітьми нових значень слів, що вже наявні в їхньому лексичному запасі. • Сприяти якісному засвоєнню лексики, що виявляється у поглибленому розумінні значення й у смислових відтінках слів і словосполучень, в умінні узагальнювати. • Забезпечувати активізацію словника - застосовування дітьми слів у різних мовленнєвих ситуаціях.	• вживає слова всіх частин мови; багатозначні, складні, узагальнювальні слова; слова, які означають абстрактні поняття, що характеризують взаємини між людьми; • користується в мовленні образними виразами, порівняннями; • добирає синоніми, антоніми, фразеологічні звороти; • розуміє і правильно пояснює слова-омоніми, переносне значення слів; • послуговується дієсловами недоконаного виду, порівняльними прикметниками; • володіє словотворенням і словозміною; • використовує у мовленні багато ввічливих слів і звертань.
	Граматична правильність мовлення	• Вправляти у правильному вживанні іменників родового відмінка однини та множини, у творенні порівняльних ступенів прикметників. • Учити правильно узгоджувати іменники з прикметниками та займенниками. • Активізувати вміння будувати речення різного типу (розповідні, окличні, питальні), прості, поширені з однорідними членами речення, складносурядні та складнопідрядні. • Виховувати критичне ставлення до граматичних помилок у власному мовленні, потребу говорити правильно.	• володіє граматичними категоріями рідної мови (рід, число, відмінок); переважно правильно вживає відмінкові закінчення; • правильно утворює кличний відмінок іменників; • легко утворює на пропозицію дорослого нові слова (іменники, прикметники, дієслова) за допомогою суфіксів, префіксів, а також складні слова; • у мовленні користується різними типами речень: як простими, так і складними, зі сполучниками та сполучними словами, з однорідними членами, прямою мовою; • складає окличні, питальні, розповідні, безособові речення, речення зі вставними словами; • добирає спільнокореневі слова; • помічає і виправляє граматичні помилки у мовленні дітей, власному та мовленні дорослих.

	Зв'язне мовлення	• Учити будувати діалог на запропоновану тему. • Продовжувати вчити дітей складати творчі розповіді: розповіді - міркування, з власного досвіду, власні казки й оповідання тощо	• розуміє складає описові розповіді різного типу: сюжетно-описові, сюжетні за картинками, з власного досвіду, за зразком та планом вихователя; • передає зміст знайомої казки, вистави, мультфільму; • розповідає про події, свідком яких вона була; • складає творчі розповіді: продовжує розповідь, яку розпочав виховatelj, за опорними словами, за сюжетно-ігровою ситуацією, розповідь-міркування, розповідь-пояснення; • складає розповіді-етюди, розповіді-мініатюри; • переказує знайомі художні тексти різної складності й композиції за планом вихователя та за частинами; • поділяє сюжетну картину на логічно завершені частини, придумує назву до частин; об'єднує кілька сюжетів в єдину розповідь (розповіді за серією картин, ілюстрацій, порівняльні розповіді); • складає казки, загадки, розповіді про смішні випадки; • дає розгорнуті відповіді на запитання з монологічними вставками; • підтримує запропонований діалог відповідно до теми; будує стимульований діалог відповідно до ситуації (групове мовлення); • володіє різними формами мовленнєвого етикету та культурою спілкування.
	Мовленнєвий етикет		• володіє різними формами мовленнєвого етикету (вітання, прощання, прохання, вибачення, знайомства, компліменту); • дотримується культури мовленнєвого спілкування; • уміє ввічливо звертатися до незнайомих і малознайомих людей; • контролює своє мовлення щодо вживання слів-паразитів, діалектів, вульгарних слів

	Підготовка руки дитини до письма	• Здійснювати підготовку дрібних м'язів руки дитини до письма, виробляти вміння керувати своїми рухами відповідно до поставлених завдань (штрихування, вправи для написання графічних елементів). • Розвивати у дитини п'ясток руки, дрібні м'язи пальців, уміння координувати рухи очей, пальців, руки, передпліччя. • Розвивати плавність, точність і ритм рухів. • Розвивати просторові уявлення (ліворуч, праворуч, унизу, вгорі, над і під лінією, між лініями). • Сприяти розвитку окоміру (вміння визначати центр, середину), вміння підпорядковувати рухи руки, очей контролю свідомості.	• складає сюжетні зображення з пазлів, конструє, малює, аплікує, викладає предметні зображення з мозаїки, виготовляє різні вироби з метою розвитку окоміру, зміцнення п'ястка, м'язів пальців рук, кисті, координації рухів очей та передпліччя, кисті рук; • знає, для чого потрібен зошит; • виконує вправи зі штрихування зображень, проведення хвилястих, овальних, прямих, дугоподібних ліній; • орієнтується на сторінці альбомного аркуша та зошита; розуміє поняття "між лініями", "під лінією", "лівий верхній кут", "правий верхній кут", "на лінії"; • проводить безвіддривні лінії в зошиті впродовж 0,5 хв; • правильно тримає олівець під час виконання графічних вправ.
--	--	---	---